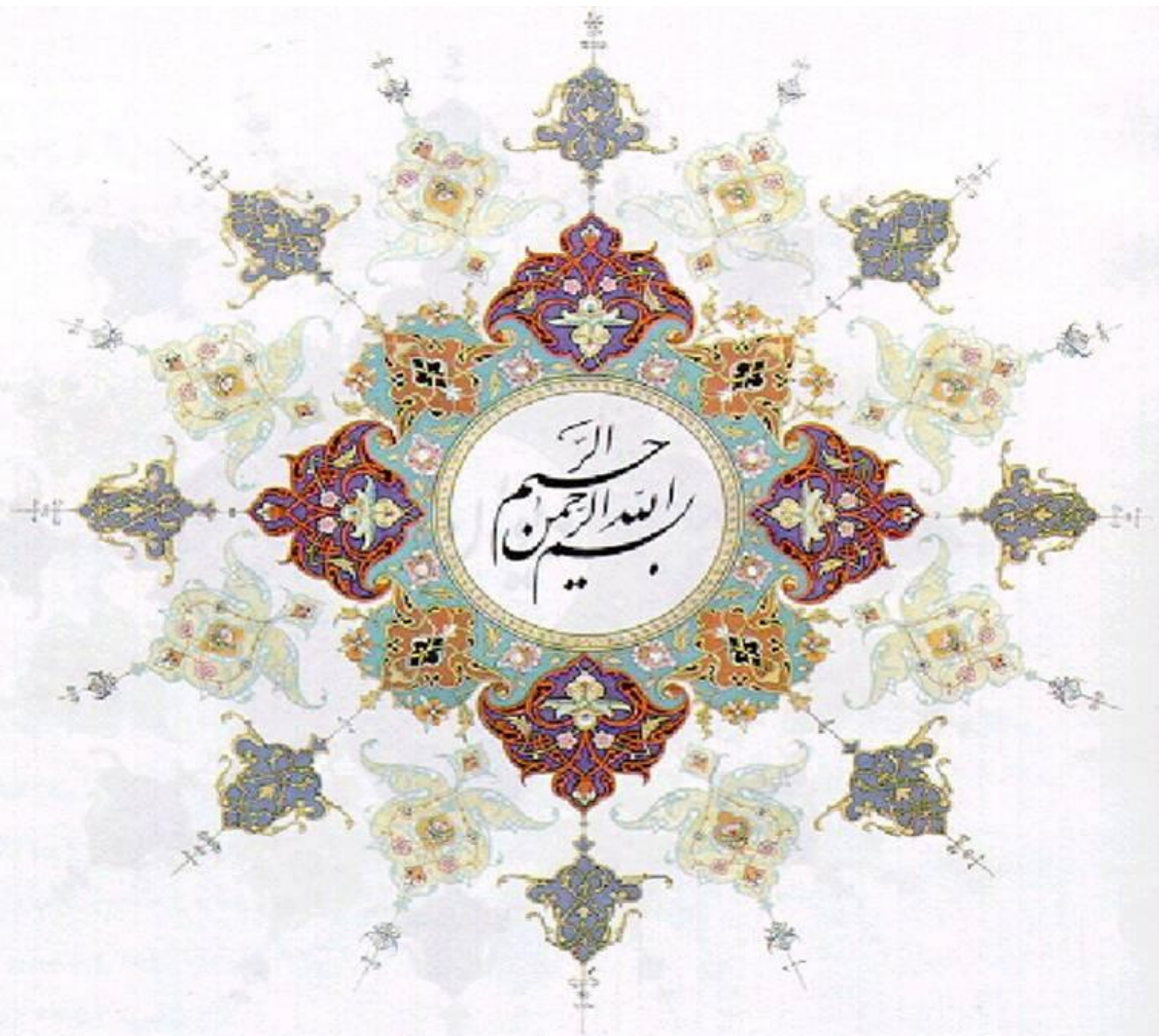




پدافند زیستی



تدوین

محمدرضا فدایی نایینی



چستی (تعاریف)

تعریف پدافند (Defense):

دفع، خنثی کردن و یا کاهش تاثیرات اقدامات آفندی دشمن و ممانعت از دستیابی وی به اهداف است.

پدافند به دو بخش تقسیم می‌شود: (۱) **پدافند عامل** (۲) **پدافند غیرعامل**

(۱) **پدافند عامل (Active Defense)** : عبارت از **رویارویی و مقابله مستقیم** با دشمن و به کارگیری جنگ افزارهای مناسب و موجود به منظور دفع حمله و خنثی کردن اقدامات آفندی دشمن می‌باشد.

(۲) **پدافند غیرعامل (Passive Defense)** : مجموعه اقداماتی که مستلزم به کارگیری **جنگ افزار نبوده** و با اجرای آن می‌توان از وارد شدن خسارات مالی به تجهیزات و تأسیسات حیاتی و حساس نظامی و غیرنظامی و تلفات انسانی جلوگیری نموده و یا میزان این خسارات و تلفات را به حداقل ممکن کاهش داد.

تعریف مجمع تشخیص مصلحت نظام از پدافند غیرعامل:

مجموعه اقدامات غیر مسلحانه ای که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقای پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدها و اقدامات نظامی دشمن می‌شود.



کار کرد های اصلی پدافند غیر عامل

کار کردهای اصلی در برابر تهدیدات

حفاظت از
جان مردم

حفاظت از
زیر ساخت
های حیاتی

استمرار
خدمات
ضروری

حفاظت از
تاسیسات
وتجهیزات نادر

پایدار سازی
مدیریت عالی
کشور

حفاظت سایبری
از کشور

تأمین نیاز
های مردم

دفاع بیولوژیک
از کشور

تداوم اداره
مردم

هم افزایی
دفاع عامل



پدافند زیستی

به مجموعه‌ای از تدابیر و اقدامات اعم از؛ **رصد و پایش** تهدیدات و مخاطرات زیستی، **تشخیص** و اعلام وضعیت‌های زیستی، تعیین دارایی‌ها و سرمایه‌های زیستی کشور، **سطح‌بندی و طبقه‌بندی** آنها، **کشف و شناسایی نقاط ضعف و آسیب‌پذیری** زیرساخت‌های زیستی، تعیین حریم زیرساخت‌ها، صنایع و مراکز زیستی، آموزش، تمرین و رزمایش‌های زیستی، مدیریت، پشتیبانی، تامین تجهیزات مناسب **جهت مقابله** و انجام اقدامات **در مخاطرات زیستی** اعم از تحدید منطقه، رفع آلودگی، امداد، نجات و درمان مصدومین زیستی، پاکسازی و بازیابی منطقه آلوده، تخلیه و اسکان اطلاق می‌شود.

تهدید زیستی

هر نشانه، رویداد یا اتفاق زیستی که به صورت طبیعی یا غیرطبیعی و عمدی توانایی و احتمال تضعیف یا نابودی سرمایه‌های زیستی یا اختلال در **اقتصاد و امنیت کشور** را از طریق به خطر انداختن یا تخریب و نابودی سرمایه‌های زیستی در حوزه‌های شش‌گانه زیستی داشته و سلامت، امنیت و اقتصاد جامعه را به خطر اندازد.

پیامد زیستی

پیامد زیستی شامل نتایج، بازتاب و تأثیرات حاصل از حادثه زیستی در **مقیاس فردی**، **محلی**، **منطقه ای**، **ملی یا جهانی** می باشد که این پیامدها می تواند شامل **آلودگی**، **اختلال**، **آسیب**، **تغییر**، **بیماری یا نابودی** در حوزه های زیستی یا سرمایه های زیستی یا **اثرات تجاری**، **اجتماعی**، **اقتصادی**، **سیاسی**، **فرهنگی**، **روانی** یا **امنیتی** به صورت مقطعی، بلندمدت یا دائمی گردد.

جنگ زیستی

به مفهوم استفاده هدفمند و عامدانه از سلاح ها یا عوامل زیستی، با منشأ **مشخص** (کشور متخاصم) یا **نامشخص** و وقوع بحران های زیستی دارای پیامدهای احتمالی فراگیر نظیر **تلفات گسترده جمعیتی** یا ترکیب با تهدیدات **امنیتی و اقتصادی** و بروز یک بحران زیستی با میزان وسعت در سطح **ملی (اپیدمی)** یا **جهانی (پاندمی)** که منجر به مخاطره افتادن مولفه های اصلی امنیت ملی کشور گردد.

عوامل زیستی

به موجودات زیستی به ویژه **میکروارگانیسم‌ها** (ویروس، باکتری، قارچ، انگل، پریون) یا مواد سمی مشتق شده از آنها که بصورت طبیعی یا غیرطبیعی مانند دستکاری ژنتیکی **توانایی ایجاد بیماری** یا **مرگ** در انسان، حیوانات، گیاهان و آسیب به محیط زیست را داشته باشد، اطلاق می‌شود.

سلاح زیستی

عوامل زیستی طبیعی یا دستکاری شده (مهندسی ژنتیک) هستند که قابلیت‌های آنها به نفع اهداف تعیین شده مسلح شده‌اند؛ این نوع سلاح‌های زیستی با تجهیزات و ابزارهای مختلف نظامی یا غیرنظامی شلیک، پرتاب و منتشر می‌شوند.

بیوتروریسم

هرگونه اقدام تروریستی با استفاده از عوامل زیستی علیه فرد، گروه و جمعیت خاصی که با هدف نابودی و یا ایجاد ترس و وحشت در جامعه توسط تروریست‌ها و گروه‌های مشابه با انگیزه‌های سیاسی، اعتقادی و نژادی صورت می‌گیرد.

آگروتروریسم

استفاده از عوامل و سلاح‌های زیستی علیه دام، حیوانات، نباتات، گیاهان، مرکبات و سایر محصولات کشاورزی به منظور گذاشتن اثر سوء یا نابودی محصولات کشاورزی و اقتصاد کشور توسط تروریسم (دولتی و غیردولتی) را آگروتروریسم یا تروریسم کشاورزی گویند.

مرزبانی زیستی

مجموعه‌ای از اقدامات کنترلی، نظارتی و مراقبتی که بر ورود و خروج سرمایه‌های زیستی نظارت قانونی می‌نماید و با اعمال قوانین قرنطینه، امنیت پایدار زیستی را در سطح ملی برقرار می‌کند.

سرمایه‌های زیستی

به بخشی از دارایی‌های کشور اعم از انسان، موجودات زنده، ذخائر ژنتیکی، منابع زیست محیطی از جمله منابع آبی و خاکی و کلیه منابعی که دارای تاثیر متقابل بر چرخه حیات موجودات زنده باشند و نقش حیاتی در امنیت ملی، اقتصاد ملی و سلامت و ایمنی عمومی داشته باشند اطلاق می‌شود.



چستی (اروند توسعه و بکارگیری عوامل زیستی)

تاریخچه بکارگیری عوامل زیستی

- تاریخچه استفاده از عوامل زیستی به سالیان بسیار دور باز میگردد. به عنوان مثال اولین موارد کاربرد عوامل زیستی در قرن ششم قبل از میلاد و توسط آشوریان به ثبت رسیده است. که بر اساس آن چاههای آب آشامیدنی دشمن را با عصاره گیاه چاودار آلوده می نمودند.
- استفاده از لاشه اجساد و حیوانات آلوده به طاعون و وبا توسط رومی ها و پارس ها و بعدها توسط مغول ها به کمک منجنیق
- در سال ۱۷۶۳ میلادی یک نقطه عطف ایجاد شد. در این سال آمریکا با اطلاع از مقاوم شدن افرادی که قبلا مبتلا به آبله شده اند و حساس بودن دشمنان به این بیماری، از عامل آبله برای قوم کشی سرخ پوستان بهره بردند.



مواردی دیگر از جنگ های بیولوژیک:

• در سال ۱۹۱۵ میلادی آلمان ها متهم به استفاده از عامل وبا در ایتالیا و طاعون در پترزبورگ شدند و همچنین عروسک ها و آب نبات های آلوده به این عوامل را بر سر رومانی ها ریختند.

• در سال ۱۹۳۶ ژاپنی ها با برنج ، کک و موش های آلوده به طاعون چینی ها را هدف قرار دادند.

• در سال ۱۹۴۲ ژاپنی ها واحد ویژه ای به نام ۷۳۱ برای مسایل مربوط به تصفیه آب و مبارزه با اپیدمی در منچوری چین بعنوان بزرگترین مرکز میکروب شناسی جهان ایجاد کردند و در تحقیقاتشان ۳۰۰۰ اسیر را با انواع عوامل زیستی آزمایش نمودند.



• در سال ۱۹۴۴ آلمانها با عامل تیفوس شوروی را هدف گرفتند

• در ۱۹۷۵ شوروی تهاجمات زیستی فراوانی را بر هند و چین افغانستان آغاز نمود.



تاریخچه بکارگیری عوامل زیستی

➤ ۱۹۸۰ آمریکا تب خوکی را بر انقلابیون کوبا تحمیل نمود

➤ ۱۹۸۲ اسرائیل در فلسطین سبب شیوع یک بیماری با تب شدید شد

➤ ۱۹۸۴ تا ۱۹۹۹ عراق مقادیر گسترده ای از عامل سیاه زخم و طاعون را در مناطق نظامی جنگی علیه ایران استفاده نمود

➤ و در دوران معاصر ایجاد موسسات تحقیقاتی برای تولید عوامل زیستی انتخابی در اسرائیل و ترور زیستی این رژیم علیه رهبران فلسطینی را شاهد هستیم. در پانزدهم نوامبر سال ۱۹۹۸ نشریه ساندی تایمز لندن طی مقاله‌ای افشا کرد که اسرائیل بر روی نوعی سلاح‌های بیولوژیک کار می‌کند که بر اعراب تاثیر گزار بوده و بر یهودیان تاثیری نخواهد داشت. این نشریه از این سلاح با نام بمب قومی "Ethnic Bomb" یاد کرد.

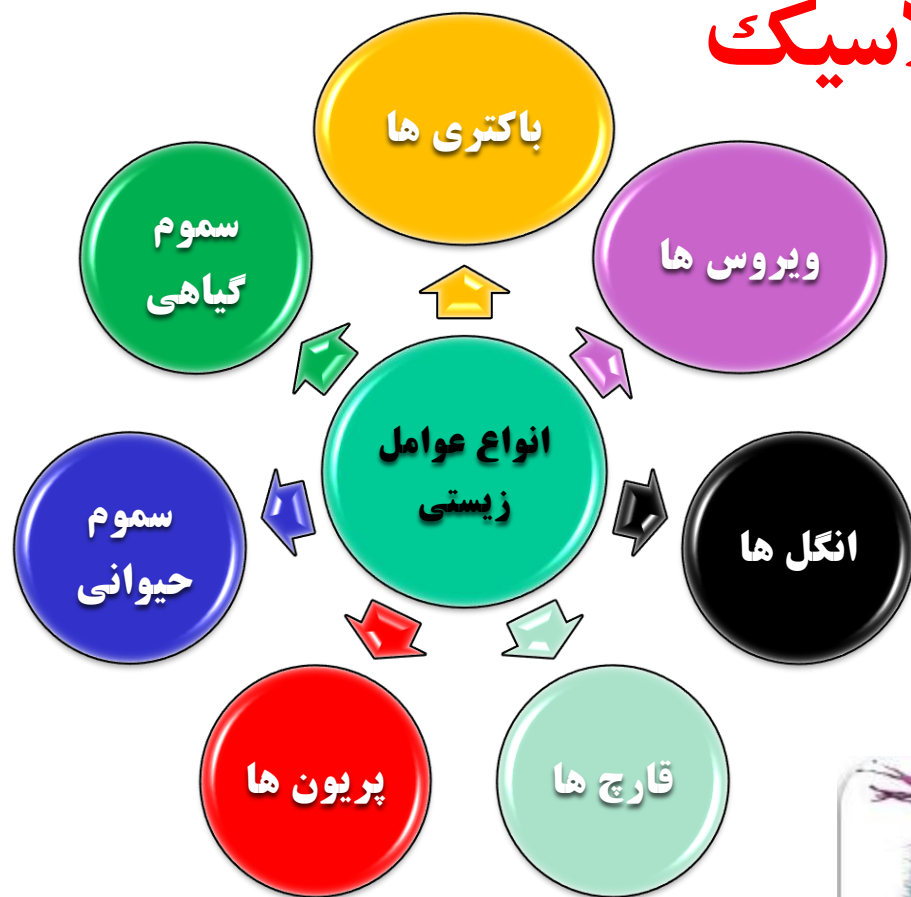
➤ برنامه های تحقیقاتی آمریکا در آزمایشگاه های BSL-3,4 در سالهای اخیر.



انواع عوامل تهدید کننده زیستی

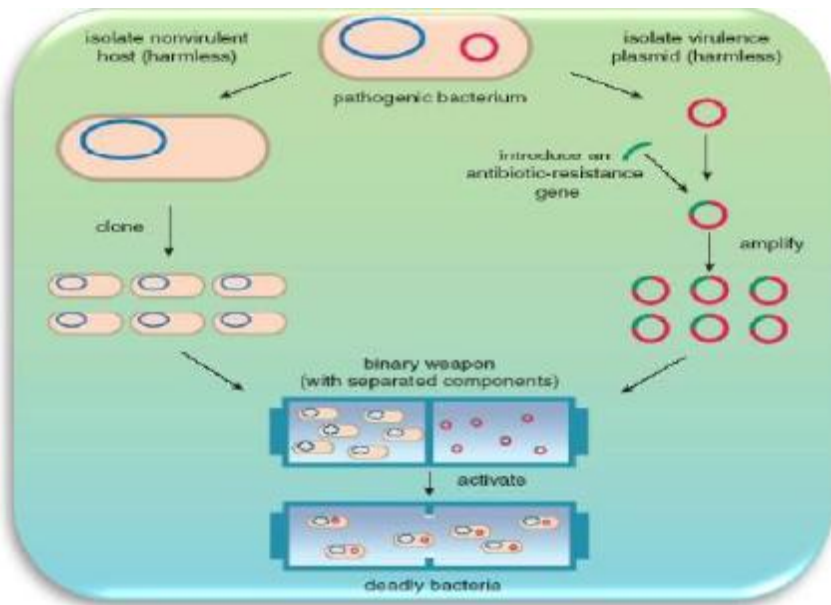
۱. تهدیدات زیستی کلاسیک

- میکروارگانیسمهای طبیعی
- مواد زیستی (سموم زیستی)



انواع عوامل تهدید کننده زیستی

۲. تهدیدات زیستی نوین



□ سموم زیستی تغییر یافته

□ عوامل زیستی دوقلو

□ عوامل زیستی مصنوعی

□ بیماریهای نوین

□ عوامل زیستی پنهان

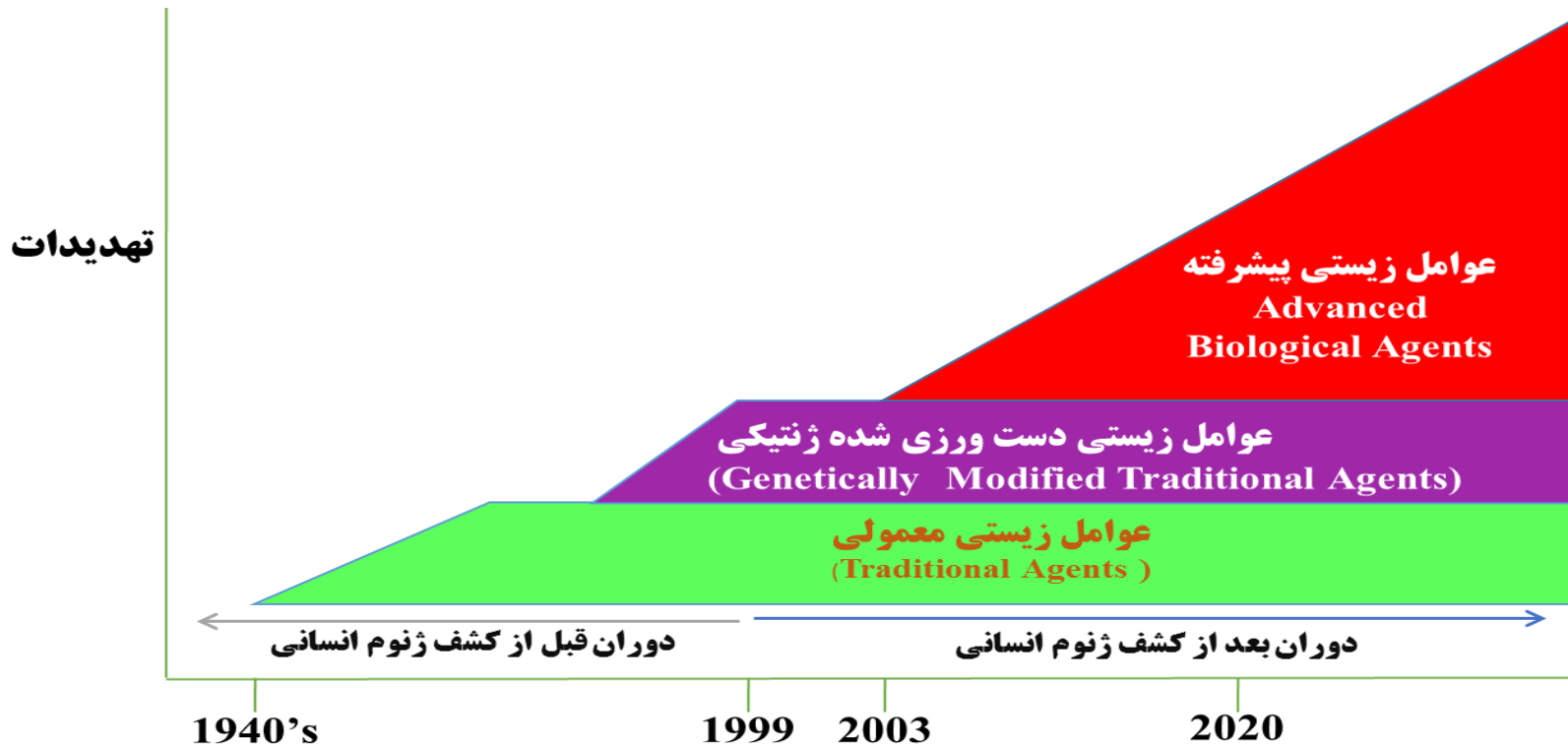
□ مواد شبه زیستی خاموش

□ عوامل زیستی انتخابی (نسلی/قومی)

□ استفاده از اقدامات بهداشتی به منظور ایجاد تهدیدات زیستی نوین

تحولات جهان در زمینه تهدیدات زیستی

- سیر تحولات و روند توسعه تهدیدات زیستی در نمودار ذیل آمده است:



منشأ تهدیدات زیستی

تهدیدات ناشی از کشورهای متخاصم (جنگ زیستی)

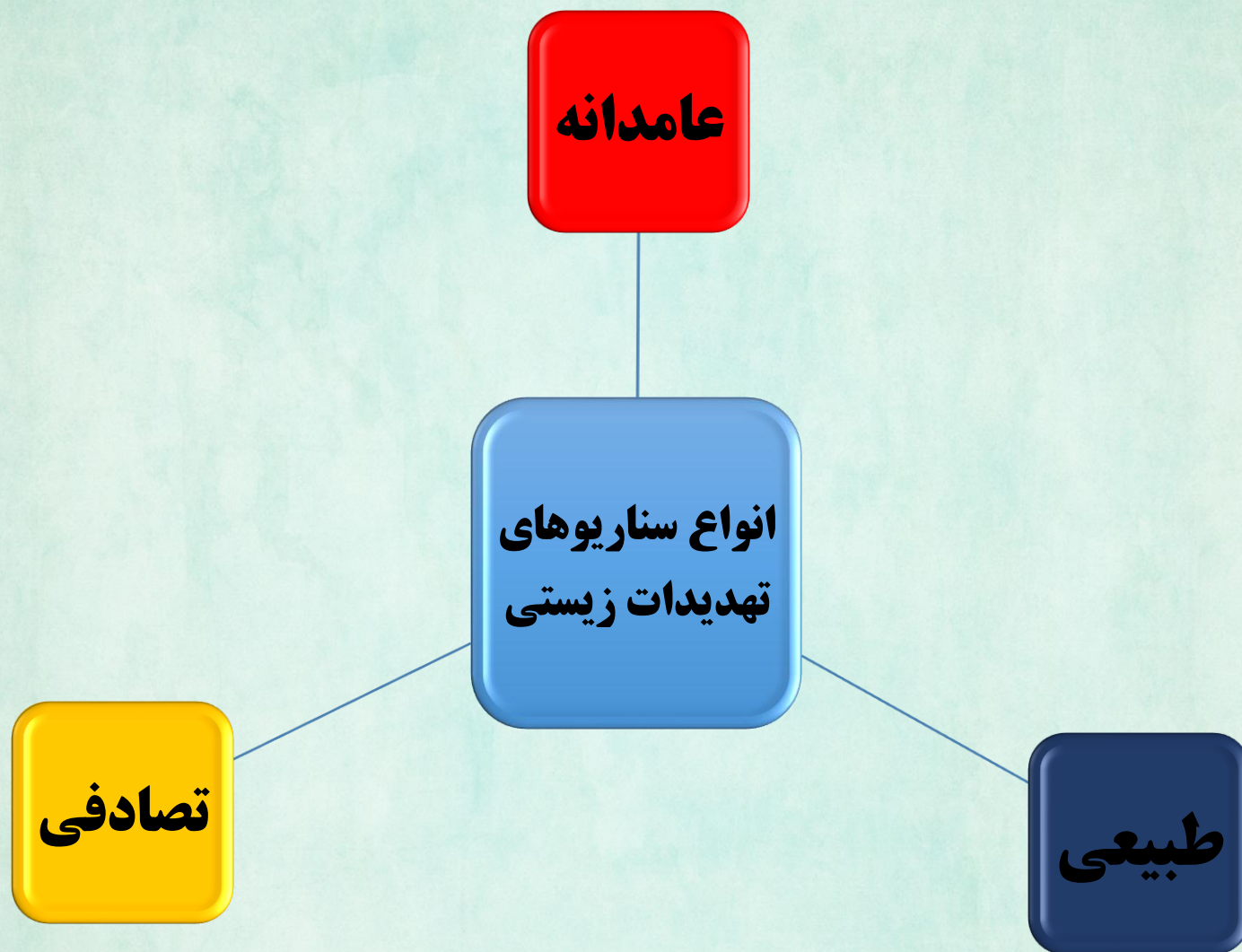
استفاده آشکار یا پنهان از تسلیحات
زیستی علیه منابع انسانی و یا
زیرساخت‌های اقتصادی که توسط
یک کشور متخاصم و با هدف وارد
نمودن ضربه نظامی، از بین بردن
مقاومت، تحمیل خسارات اقتصادی و
خدشه‌دار نمودن امنیت ملی کشور
انجام می‌گیرد.

اقدامات تروریستی

بکارگیری عوامل زیستی علیه
منابع انسانی و
زیرساخت‌های اقتصادی
توسط اشخاص، گروه‌ها یا
دولت‌ها که با هدف ایجاد
رعب و وحشت و برهم زدن
ثبات و امنیت اجتماعی و به
منظور بیان یا تحمیل اهداف
انجام می‌گیرد.

حوادث محیطی و بیماری‌های طبیعی

حوادثی که بدون دخالت
انسان در اثر انتشار طبیعی
عوامل زیستی و یا ضعف در
رعایت ایمنی در
فعالیت‌های آزمایشگاهی،
تحقیقاتی و صنعتی ایجاد و
به اپیدمی‌های فراگیر
مبدل می‌گردد.



تهدید زیستی عامدانه

حملات
تروریستی

جنگ زیستی

خرابکاریهای
شغلی



ویژگی های تهدیدات زیستی

۱ انقلاب مداوم در حوزه های علوم و فناوری های زیستی

۲ همیشگی و دائمی بودن

۳ نیازمند به همکاری های چند جانبه

۴ نسبتا ارزان و مورد علاقه

۵ هیچ مرز جغرافیای نمی شناسند

۶ ابعاد گسترده و قابلیت فراگیری وسیع

۷ تنوع سناریو

۸ دشواری در تشخیص منشاء و اثبات

۹ قابلیت انتقال سریع

۱۰ تجهیزات محوری در پاسخ

۱۱ امکان استفاده ساده بعنوان سلاح

۱۲ بدون علایم (مثل بو و رنگ)

حوزه های ۶ گانه پدافند زیستی:



انسان



غذا و دارو



دام



آب



محیط زیست



نباتات



چراایی پدافند زیستی



دلایل اهمیت
دادن به بحث
پدافند زیستی چه
می باشد؟

ده چالش اول جهانی در دهه ۲۰۲۰ بنا به گزارش مجمع جهانی اقتصاد (گزارش سالانه داووس)

داووس در پانزدهمین گزارش سالانه خود عمده ترین مخاطرات جهانی طی ده سال که جهان با آن روبروست را برشمرد.

این گزارش بر پایه نظرسنجی از **۷۵۰ تن** از اساتید و متخصصان اقتصادی ، محیط زیست ، ژئوپلتیک ، فناوری ، اجتماعی و مدیریت تهیه شده است و بر دو مبنای احتمال وقوع و میزان تاثیر گذاری تنظیم گردیده.

ده خطر از نظر بیشترین احتمال وقوع و میزان تاثیرگذاری طی دهه ۲۰۲۰-۲۰۳۰

حوادث شدید آب و
هوایی

کاهش تنوع زیستی

تغییرات اقلیم

بحران آب

WORLD
ECONOMIC
FORUM

شیوع بیماری های
عفونی

بلایای ساخت دست بشر

بلایای طبیعی

حملات سایبری

سلاح های کشتار
جمعی

ناکامی در زمینه
امنیت فناوری
اطلاعات و ارتباطات

سازمان جهانی بهداشت
ده چالش مهم جهانی **تهدید کننده** سلامت بشر

آلودگی هوا و تغییرات اقلیمی

بیماری های غیر واگیر

همه گیری جهانی آنفلوآنزا

شرایط شکننده (قحطی-خشکسالی-درگیری و جنگ -)

مقاومت میکروبی

ابولا و دیگر بیماریهای خطرناک (مرس-سارس-زیکا و ...)

امکانات اولیه ضعیف بهداشتی

بی تفاوتی در برابر واکسیناسیون

تب دنگی

ایدز

در قرن حاضر چند پاندمی جهانی رخ داده که با یک بررسی اجمالی
برخی از آنها با فهرست جدید خطرناک ترین بیماری های سازمان
بهداشت جهانی مطابقت دارد:

(۱) سارس ۱ در ۲۰۰۳،

(۲) آنفلوآنزای H1N1 در ۲۰۰۹

(۳) مرس در ۲۰۱۲،

(۴) ابولا در ۲۰۱۴ و ۲۰۱۶،

(۵) زیکا در ۲۰۱۶

(۶) کووید-۱۹ (سارس ۲) در ۲۰۱۹



کنفرانس امنیت جهانی مونیخ ۲۰۱۷

کلید واژه های سخنرانی بیل گیتس:

(1) توجهی به رابطه موجود بین امنیت سلامت محور و امنیت بین الملل نداریم

(2) بیماری های همه گیر معضل امنیت بین الملل

(3) این امکان وجود دارد که منشا انتشار بیماری همه گیر بعدی از صفحه رایانه یک تروریست باشد

(4) چه این تهدید از طریق یک رخداد طبیعی عملی شود یا از جانب یک فرد تروریست، اپیدمیولوژیست ها

در مدل های خود نشان داده اند که پاتوژنی که به سرعت از راه هوا انتشار می یابد قادر است ظرف

کمتر از یک سال بیش از ۳۰ میلیون نفر را به کام مرگ بکشاند و به احتمال موثق زمان این فاجعه طی

۱۰ تا ۱۵ سال آینده است.



(5) همه آنچه که ما برای محافظت از خود در برابر بیماریهای همه گیر غیر عمد نیاز داریم تماماً مشابه

راهکارهایی است که از آنها برای مقابله با حملات بیولوژیک عمدی استفاده می شود.



سه تهدید بزرگی که جهان امروز با آن مواجه است :
بیماری های همه گیر، تغییرات اقلیمی ، تهدیدات هسته ای

- ✓ بیماری همه گیر دغدغه همه است و نمی توانیم نسبت به آن بی اعتنا باشیم.
- ✓ تصور کنید که اگر من به شما از وجود یک سلاح در یک جایی در جهان خبر می دادم و می گفتم که این سلاح قادر است علاوه بر کشتن دهها هزار یا حتی میلیون ها انسان و فلج کردن اقتصاد ، کشورها را نیز دچار نا آرامی و آشوب کند شما چه عکس العملی نشان می دهید ؟
- ✓ شما حتما به من می گفتید که باید هر آنچه از دست مان برمی آید برای جمع آوری اطلاعات و انجام اقدامات متقابل موثر با هدف کاهش این تهدید انجام دهیم .
- ✓ این همان موقعیتی است که امروزه با وجود تهدیدات بیولوژیک با آن مواجهیم . ما شاید ندانیم که این سلاح ساخته دست بشر است یا محصول طبیعت ، **اما از یک چیز به خوبی آگاهیم ، اینکه بیماری بسیار مهلکی در جهان همه گیر خواهد شد .**

***در کنفرانس (۲۰۲۱) ایشان احتمال بالای شیوع بیماری که از دسته خارج از کرونا ویروس ها باشد و اساسا از راه غیر از هوا منتقل گردد و کشتار زیادی را شامل شود اعلام نمود!!!**

در چند ماه گذشته سازمان بهداشت جهانی (WHO)

از بیماری ناشناخته X

به کرات سخن به میان آورده و این بیماری را عامل پاندمی آینده دانسته است،

و از سال ۲۰۱۸ این نام را در لیست عوامل بالقوه برای ایجاد پاندمی قرار داده است.

خصوصیات عامل ناشناخته

احتمالا حدود بیست برابر کشنده تر از پاندمی کووید ۱۹

به احتمال فراوان تنفسی

مشترک بین انسان و حیوان

به احتمال فراوان از خانواده RNA ویروس ها

درمان مشخص یا دارو و واکسن ندارد

دبیر کل سازمان بهداشت جهانی در مجمع جهانی اقتصاد (داووس) ۲۰۲۴ به پاندمی آینده بر محور عامل X پرداخته است:

جامعه جهانی برای مواجهه با همه گیری جدید آمادگی لازم را ندارد

- پاندمی آینده شاید از دل ویروس آنفلوآنزا یا یک کرونا ویروس جدید یا عامل بیماریزای دیگری بیرون بیاید که هنوز شناختی از آن نداریم

مسئله فقط زمان است و اما و اگر ندارد

درس های دردناکی که از همه گیری کرونا گرفتیم در آستانه فراموشی است

- دولت ها و ملت ها برای جلوگیری از همه گیری های آتی باید پیمان مبارزه با همه گیری را امضاء نمایند

برنامه‌های آتی آمریکا در حوزه تسلیحات زیستی



**بر اساس اعلام کارشناسان ارتش آمریکا برنامه دفاع زیستی
آمریکا چنین خواهد بود:**

- توسعه کامل پایگاه‌های تحقیقاتی مربوط به بیماری‌های عفونی در ارتش آمریکا
- تکمیل کادر تخصصی این پایگاه‌ها
- تجهیز آزمایشگاه‌ها با پیشرفته‌ترین تکنولوژی کنترل آلودگی‌های زیستی
- تلاش برای ایجاد پاتوژن‌های مقاوم
- تلاش برای تغییر قدرت بیماری‌زایی عوامل زیستی
- تلاش برای ایجاد عوامل مقاوم در برابر سیستم‌های پیشگیری و درمان
- پیاده سازی سند دفاع زیستی آمریکا در سراسر دنیا

SCOPE

The *National Biodefense Strategy* addresses biothreats and bioincidents that have the potential to cause significant harm (as measured by injury or death, or damage to property, the environment, or the economy) to the United States or to U.S. interests; or that otherwise affect U.S. national security.

استراتژی ملی دفاع زیستی، به موضوع تهدیدات زیستی و حوادث زیستی می‌پردازد که پتانسیل آسیب‌رسانی به (از طریق جراحت، مرگ و یا خسارت به اقتصاد، محیط زیست و ...) ایالات متحده و منافع آن را دارا بوده و یا اینکه بتواند امنیت ملی آمریکا را به خطر بیندازد. این موضوع شامل **کشورهای شریک ایالات متحده** نیز می‌گردد.

فعالیت های بیولوژیکی آمریکا در برخی از کشورهای جهان



بررسی روندها:

- ۱- وجود آزمایشگاه های سطح ۳ و ۴ ایمنی زیستی کشورهای معاند در منطقه و کشورهای همسایه
- ۲- گسترش علوم و فن آوری های زیستی
- ۳- دستکاری های ژنتیکی در عوامل زیستی و مواد تراریخته
- ۴- جنگ های ترکیبی با محوریت موضوعات زیستی
- ۵- تغییرات اقلیمی
- ۶- وجود سند استراتژی دفاع زیستی آمریکا
- ۷- وقوع پاندمی های جهانی



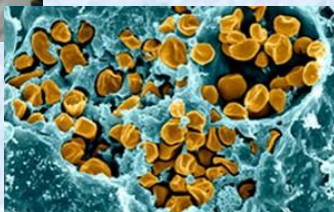
اهم سناریوهای محتمل براساس روندها:

- ▶ حملات نظامی (شامل حملات آشکار و پنهان زیستی به حوزه های ششگانه زیستی و حمله به زیرساخت های زیستی مثل مراکز تولید واکسن، حفظ ذخایر ژنتیک، بذورات و بانک های اطلاعاتی زیستی)
- ▶ تهدیدات امنیتی زیستی و حملات بیوتروریستی
- ▶ آسیب به تنوع زیستی و ذخایر ژنتیکی کشور
- ▶ امکان شیوع و گسترش بیماری های واگیردار (احتمال بروز پاندمی بر اثر بروز یک بیماری بازپدید یا نوپدید)
- ▶ انجام حملات زیستی پنهان در حوزه غذا، کشاورزی، دام، دارو و اخلاص در امنیت غذایی
- ▶ آلودگی در شبکه های تصفیه و توزیع آب آشامیدنی
- ▶ مسلح سازی حشرات و استفاده عامدانه از آنها
- ▶ پیامدهای زیستی گسترده ناشی از رخداد های طبیعی مانند سیل و زلزله و ...
- ▶ تهدیدات زیستی ناشی از تکنولوژی و علوم همگرا نظیر حملات بیوسایبر

پیامدهای کلان حوادث زیستی

- ❑ **حوزه سلامت** (آسیب به سرمایه های انسانی، آسیب به زیرساخت های بهداشتی-درمانی، کمبود اقلام داروئی، تشخیصی، حفاظت فردی و...)
- ❑ **حوزه شناختی** (اثرات روحی-روانی بر جامعه، افزایش استرس (PTST))
- ❑ **اقتصادی** (افزایش مصرف آب، برق و... آسیب به زیرساخت های حیاتی، حساس و مهم، آسیب به تولید، صادرات، واردات، حمل و نقل، خدمات و...)
- ❑ **فرهنگی و اجتماعی** (آسیب به فرایند آموزشی، پژوهشی، مذهبی، هنری، سیاحتی و زیارتی، افزایش برخی ناهنجاری ها و جرائم و...)
- ❑ **محیط زیست** (افزایش آلاینده های زیست-محیطی، افزایش پسماندهای آلوده عفونی، افزایش پساب های آلوده، افزایش آلودگی های حوزه شهری و...)
- ❑ **حقوقی و دیپلماسی** (تأثیر تحریم ها و محدودیت های اعمالی بر کشور در حوزه تأمین اقلام و تجهیزات سلامت محور و مایحتاج عمومی مردم، فشار سیاسی و دریافت امتیاز...)
- ❑ **انتظامی و امنیتی** (افزایش برخی ناهنجاری ها، تعطیلی مشاغل، افزایش نارضایتی اجتماعی و...)

برآورد عمده تهدیدات زیستی در حوزه های شش گانه به تفکیک



جمع بندی اهم تهديدات زيستی محتمل در حوزه انسان

- بیماری های زیونوز (مشترک بین انسان و دام و گیاه)
- جهش های ویروس کرونا (سویه های جدید)
- آنفلوانزا
- طاعون
- بیماری های منتقله از طریق پشه آئدس:
- تب دنگی – تب چیکونگونیا – زیکا – تب زرد**
- آبله و زیرگونه های آن
- تب خونریزی دهنده کریمه کنگو
- وبا (CHOLERA)
- بیماری های مقاربتی (ایدز، HPV)
- هپاتیت
- سرخک و سرخچه

اهم تهدیدات زیستی محتمل در حوزه غذا و دارو

- ☐ تحریم های دارویی و کمبود دارو
- ☐ سوء تغذیه ناشی از تورم
- ☐ ورود محصولات آرایشی و بهداشتی و مکمل های غیراستاندارد غذایی و دارویی
- ☐ آلودگی عامدانه چرخه تولید و توزیع غذا
- ☐ وابستگی به واردات محصولات غذایی نظیر شیر خشک، چای، روغن، خوراک دام و ...
- ☐ ورود برخی اقلام دارویی و فرآورده های خونی (هم از مبادی رسمی و هم به صورت قاچاق) بدون پایش سلامتی و استفاده در چرخه مصرف کشور

حوزه انسان

شاخص های اولویت بندی در حوزه انسانی

جمعیت	صنعت در تعداد بیمارستان ها نسبت به جمعیت	سابقه وقوع تهدیدات زیستی	
		جمعیت ساکن	مسافر



اهم تهدیدات زیستی محتمل در حوزه دام:

☐ آنفلوآنزای فوق حاد پرندگان (در صورت تغییر سویه ممکن به ویروس بسیار خطرناکی تبدیل شود و

تلفات انسانی برجا گذارد)

☐ تب برفکی

☐ سیاه زخم

☐ طاعون نشخوارکنندگان کوچک

☐ CCHF

حوزه دام

نقشه اولویت‌بندی استان‌ها بر اساس شاخص‌های دامی



شاخص‌های اولویت‌بندی در حوزه دامی

خدمات دامپزشکی	تشویع بیماری‌های دامی	زنبور عسل	آبزیان	دام سبک و سنگین	طیور
----------------	-----------------------	-----------	--------	-----------------	------

اهم تهدیدات زیستی محتمل در حوزه نباتات

- هجوم گونه های مهاجم گیاهی (ورود بذر، نهال، غده، فراورده های کشاورزی آلوده و عوامل بیماری زا و غیره)
- هجوم بیماری ها و آفات گیاهی (ورود بیماری ها ، آفات گیاهی و ارقام علف های هرز مهاجم غیر بومی)
- خروج گونه های گیاهی از کشور
- فرآورده های دست کاری شده ژنتیکی و تراریخت غیرمجاز
- اثرات سوء مصرف سموم کشاورزی بکار رفته در چرخه تولید محصولات نباتی

اهم تهدیدات زیستی محتمل در حوزه محیط زیست:

- ☐ سرعت گرفتن تغییرات اقلیمی و بیابان زایی
- ☐ افزایش فرسایش خاک
- ☐ تهدیدات زیست محیطی ناشی از سدسازی های کشورهای همسایه
- ☐ کاهش تنوع زیستی
- ☐ ادامه قاچاق و فروش نخل ها و خاک حاصلخیز به کشورهای حاشیه خلیج فارس
- ☐ افزایش کانون های ریزگرد و ریزگردهای نمکی در اثر خشک شدن دریاچه ها و تالاب ها
- ☐ بیماری های زمین محور (معادن اورانیوم، سرب، روی)
- ☐ جنگل زدایی، تخریب جنگل ها برداشت غیر مجار چوب
- ☐ ایجاد تغییر در میکروبیوم خاک در دراز مدت
- ☐ از بین رفتن برخی از حشرات و تخریب زیست بوم
- ☐ افزایش آلودگی های محیط زیست و گسترش آلاینده های زیست محیطی

اهم تهدیدات زیستی محتمل در حوزه آب:

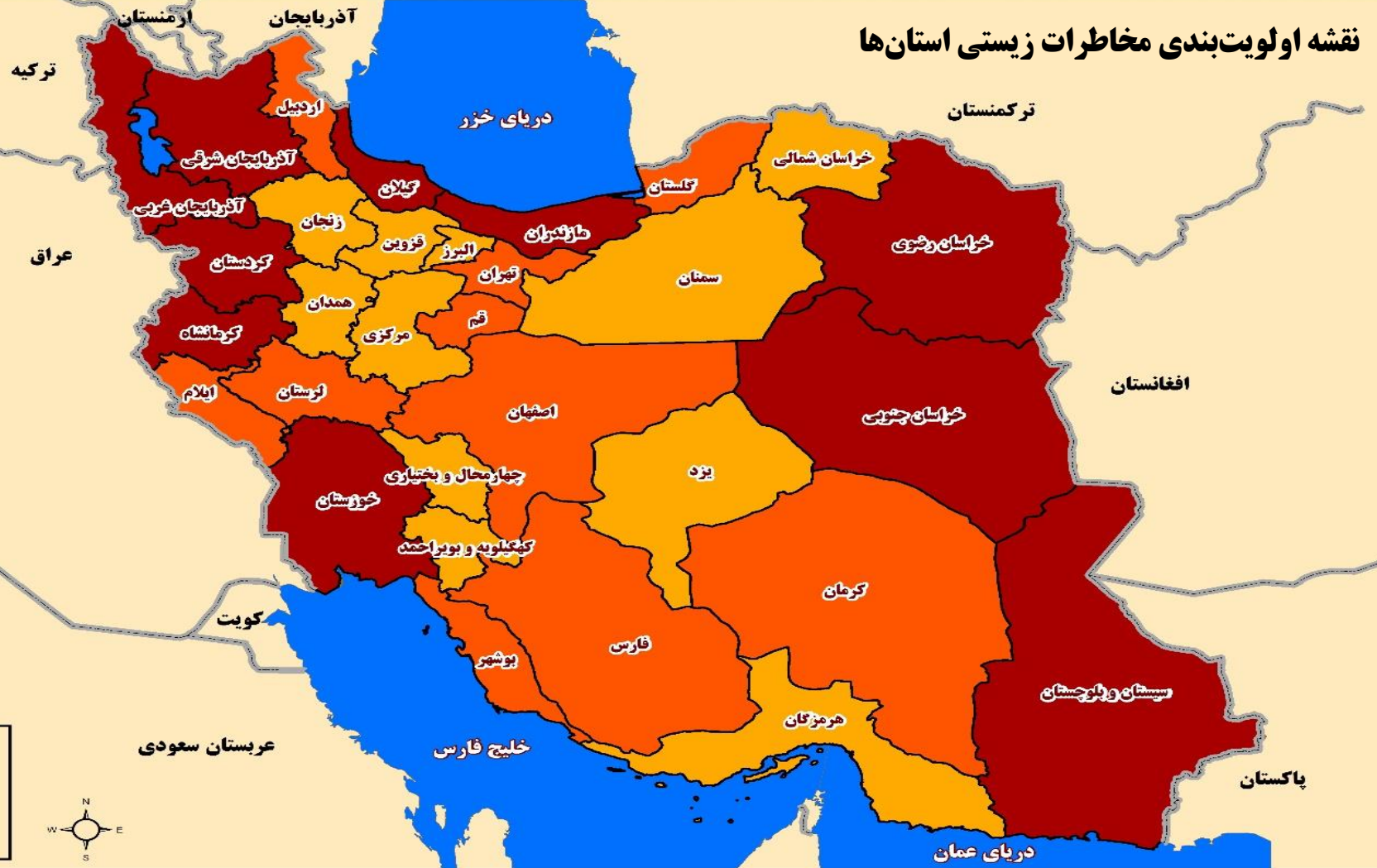
□ احتمال آلودگی عامدانه یا طبیعی آب‌های سطحی و زیرزمینی (منابع تأمین آب آشامیدنی کشور) و

نقص در زیرساخت‌های رصد و پایش، تشخیص و آشکارسازی و هشداردهی برخط شبکه آب شرب

کشور

□ گسترش خشکسالی و گسترش تنش آبی

نقشه اولویت بندی مخاطرات زیستی استان ها



سازمان ملی کنترل و پیشگیری از بیماری ها
سازمان بهداشت و محیط زیست

راهنمای نقشه
اولویت بندی تهدیدات زیستی
اولویت اول
اولویت دوم
اولویت سوم



راهبردهای کلان احتمالی دشمن در این زمینه

- ❖ استراتژی اشراف و کنترل بر منابع غذایی جهان (آسیب رساندن به زیر ساخت های اقتصادی و از بین بردن امنیت بهداشتی و غذایی)
- ❖ سرقت ذخایر ژنتیکی و اشراف اطلاعاتی بر تنوع زیستی کشورها
- ❖ استراتژی آفندی زیستی توسط یک کشور یا گروه های تروریستی
- ❖ توسعه مراکز آزمایشگاهی و تحقیقاتی سطح ۳ و ۴ در منطقه
- ❖ ایجاد بازار فروش محصولات دارویی و اقلام و تجهیزات مبارزه با آفات و مهاجمین زیستی در کنار تحمیل هزینه های سنگین ناشی از حوادث زیستی
- ❖ تحریم های علمی مرتبط با اقلام و تجهیزات زیستی و ایجاد وابستگی
- ❖ راهبرد دشمن در بکارگیری تهدیدات حوزه شناختی در جهت مدیریت افکار و تغییر سبک زندگی یا آسیب پذیر نشان دادن کشور در مواجهه با بحران های زیستی
- ❖ راهبرد دشمن در جنگ اقلیم با بیابان زائی، غیر قابل زراعت سازی دشت های حاصلخیز و ایجاد تغییرات عامدانه آب و هوایی

آسیب‌پذیری ها و چالشهای عمده در برابر تهدیدات زیستی

- ضعف در نظام دیده بانی زیستی تهدیدات زیستی
- ضعف در سیستم‌های تشخیصی و آشکار سازی و هشدار تهدیدات زیستی
- وابستگی علمی و فناوری در محورهای اساسی پدافند زیستی از جمله نظام مصون سازی و واکسن، دارو و کشاورزی
- گستردگی مرزها و امکان ورود و خروج غیرمجاز عوامل زیستی، محصولات کشاورزی، دامی و غذایی
- ضعف در نظام آمادگی و پاسخ برای پیشگیری و مقابله با بیماری های ناشی از عوامل نوپدید و بازپدید
- ضعف در سازوکارهای قانونی و دفاع حقوق زیستی ج.ا.ایران در سطح ملی و بین‌المللی
- عدم وجود ادبیات، مفاهیم و درک مشترک از تهدیدات زیستی در بین دستگاه های ذیربط
- ضعف در نظام فرهنگی جامعه در مواجهه با بحران های زیستی



چرا پدافند زیستی:

□ تاریخچه بکارگیری عوامل زیستی درتخاصم ها وتاکید آمریکا بر استفاده اذتمامی مولفه های قدرت در برخورد با سایر کشورها در سند دفاع زیستی خود

□ سرمایه گذاری ها وگسترش فعالیت ها و تحقیقات علمی دیگر کشورها خصوصا کشورهای رقیب



□ علوم و فناوری های جدیدزیستی

□ نیاز اولیه جامعه به احساس امنیت زیستی

□ شدت پیامدها و گستردگی اهداف با توجه به وسعت حوزه ها

□ ضعف قوانین ونبوداھرم های بازدارنده در برابر تهدیدات زیستی

□ ضرورت کسب حداکثر هماهنگی ها ، آمادگی ها و تاب آوری ها در برابر تهدیدات زیستی

□ نیاز به برنامه های مشترک در برابر همه گیری های احتمالی آینده



چگونگی (ساختارها و فرایندها)

قانون تشکیل سازمان پدافند غیرعامل کشور



ابلاغ قانون سازمان پدافند غیر عامل کشور


 جمهوری اسلامی ایران
 رئیس جمهور
 * بنده عالی *

۱۰۳۵۱۹
 ۱۴۰۲/۱۶/۱۲

وزارت کشور
وزارت اطلاعات
سازمان برنامه و بودجه کشور
وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «**قانون تشکیل سازمان پدافند غیر عامل کشور**» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم مرداد ماه یک هزار و چهار صد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۱۵۸-۱۱/۴۷۰۳۸ مورخ ۱۴۰۲/۶/۱۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

سید ابراهیم رئیسی
 رئیس جمهور

رونوشت:
 دفتر مقام معظم رهبری - دفتر رئیس جمهور - دفتر ریاست قوه قضائیه - دفتر ریاست مجلس شورای اسلامی - دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام - دبیرخانه شورای نگهبان - دفتر معاون اول رئیس جمهور - معاونت امور مجلس رئیس جمهور - معاونت حقوقی رئیس جمهور - کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی و استانداری های سراسر کشور - دیوان محاسبات کشور - دفتر هیأت دولت - دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت - معاونت امور تقنینی معاونت امور مجلس ریاست جمهوری - معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی - معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی - معاونت ارتباطات و اطلاع رسانی دفتر رئیس جمهور - معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات نهاد ریاست جمهوری - اداره کل پیگیری طرح ها و لوایح معاونت امور مجلس ریاست جمهوری - اداره کل اسناد و تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی - اداره کل تدوین قوانین مجلس شورای اسلامی - سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران - روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران (جهت درج در روزنامه) ۱۴۰۲/۶/۱۱


 مجلس شورای اسلامی
 رئیس

شماره: ۱۵۸-۱۱/۴۷۰۳۸
 تاریخ: ۱۴۰۲/۶/۱۱
 پست: دارو

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر سید ابراهیم رئیسی
 رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

سلام علیکم

مطابق اصل یکصد و بیست و سوم (۱۳۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران «**قانون تشکیل سازمان پدافند غیر عامل کشور**» مصوب ۱۴۰۲/۵/۲۹ مجلس شورای اسلامی به شرح پیوست ابلاغ می شود.

محمدباقر قالیباف

قانون سازمان پدافند غیر عامل کشور



شماره ۱۸۷۰۸/۱۸-۱۳۸۸

تاریخ: ۱۴۰۲/۲/۲۸

پست: دوازدهم

قانون تشکیل سازمان پدافند غیر عامل کشور

ماده واحده- در راستای تحقق تدابیر فرماندهی معظم کل قوا و اجرای سیاست‌های کلی نظام ایلاقی مقام معظم رهبری و به‌منظور سیاستگذاری، افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای آموزش و پایداری ملی، مقاومت‌سازی زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم کشور، تسهیل مدیریت بحران در برابر انواع تهدیدات دشمن و سلاح‌های نامتعارف نظیر هسته‌ای، الکترونیکی، زیستی، شیمیایی و رایانیکی (سایبری) و مدیریت پیشگیرانه در مقابل تهدیدات جدید و حصول اطمینان از آمادگی دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ و ماده (۲۹) قانون برنامه پنجاه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴، سازمان پدافند غیر عامل کشور با ساختار موجود و مطابق اسانامه مصوب، با شخصیت حقوقی مستقل در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌شود.

تبصره ۱- کارگروه (کیت) دائمی پدافند غیر عامل کشور به ریاست رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در حوزه پدافند غیر عامل کشور است که تصمیمات آن با ابلاغ رئیس کارگروه مزبور برای همه دستگاه‌های لشکری، کشوری، بخش دولتی و عمومی غیردولتی لازم‌الاجراست و مستکفان علاوه بر جریان خسارت وارده، به مجازات موضوع ماده (۵۷۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) و مجازات‌های بازدارنده مصوب ۱۳۷۵/۳/۱۳ محکوم می‌شوند و چنانچه خسارتی وارد نشده باشد، برابر قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۹/۹/۷ با مستکف رفتار خواهد شد. تصویب و اجرای این قانون تالی وظایف و اختیارات قانونی دستگاه‌های دیگر از جمله وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نمی‌باشد و در صورت بروز تراکم، تصمیم کارگروه دائمی پدافند غیر عامل ملای عمل خواهد بود.



شماره ۱۸۷۰۸/۱۸-۱۳۸۸

تاریخ: ۱۴۰۲/۲/۲۸

پست: دوازدهم

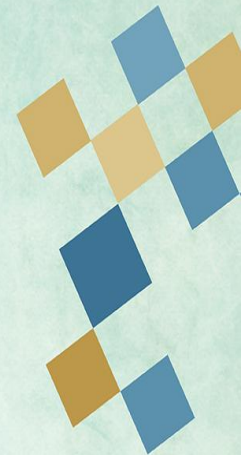
تبصره ۲- اسانامه سازمان، مشتمل بر اعضا، وظایف و اختیارات کارگروه دائمی، نحوه پشتیبانی و تأمین منابع سازمان و طرح‌های پدافند غیر عامل کشور، توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه کشور حداکثر ظرف شش‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، تهیه و برای تصویب به مقام معظم رهبری تقدیم می‌شود.

تبصره ۳- کلیه دستگاه‌های موضوع این قانون مکلفند در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود به‌منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم خود و در اجرای این قانون، اختیارات لازم را پیش‌بینی کرده و در قالب توافقاتی که بین سازمان پدافند غیر عامل کشور و دستگاه مربوط تنظیم می‌شود، هزینه نمایند. سازمان پدافند غیر عامل کشور بر اجرائی شدن مفاد توافقات فی‌مابین، نظارت نموده و گزارش عملکرد آن را باید هر سماعه یکبار به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره ۴- مسؤولیت اجرای پدافند غیر عامل در سطح ملی با رؤسای دستگاه‌های ذیربط و در سطح استان‌ها با استانداران است. سازمان پدافند غیر عامل کشور نظارت عالی، هدایت و راهبری سیاست‌ها، برنامه‌ها و معیارات کارگروه دائمی پدافند غیر عامل، را در دستگاه‌های موضوع این قانون بر عهده دارد.

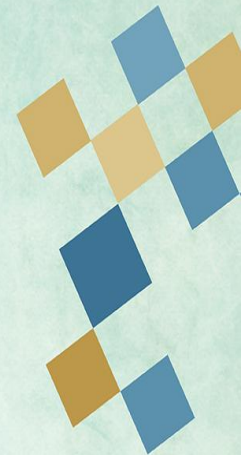
قانون فوق مشتمل بر ماده‌واحد و چهار تبصره که گزارش آن توسط کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی به صحن علنی تقدیم شده‌بود، پس از تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم مردادماه یکهزار و چهارصد و دو مجلس در تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

محمدباقر قالیباف



- ماده واحده:
- در راستای تحقق تدابیر فرماندهی معظم کل قوا و اجرای سیاست‌های کلی نظام ابلاغی مقام معظم رهبری و به‌منظور سیاستگذاری، افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای آموزش و پایداری ملی، مقاوم‌سازی زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم کشور، تسهیل مدیریت بحران در برابر انواع تهدیدات دشمن و سلاح‌های نامتعارف نظیر هسته‌ای، الکترونیکی، زیستی، شیمیایی و رایانیکی (سایبری) و مدیریت پیشگیرانه در مقابل تهدیدات جدید و حصول اطمینان از آمادگی دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ و ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴/۱۲/۱۳۹۵، «سازمان پدافند غیرعامل کشور» با ساختار موجود و مطابق اساسنامه مصوب، با شخصیت حقوقی مستقل در تابعیت ستاد کل نیروهای مسلح تشکیل می‌شود.





- تبصره ۱:
- کارگروه (کمیته) دائمی پدافند غیرعامل کشور به ریاست رئیس ستاد کل نیروهای مسلح بالاترین مرجع تصمیم‌گیری در حوزه پدافند غیرعامل کشور است که تصمیمات آن با ابلاغ رئیس کارگروه مزبور برای همه دستگاه‌های لشکری، کشوری، بخش دولتی و عمومی غیردولتی لازم‌الاجراست و مستنکفان علاوه بر جبران خسارت واردشده، به مجازات موضوع ماده (۵۷۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۲/۳/۱۳۷۵ محکوم می‌شوند و چنانچه خسارتی وارد نشده باشد برابر قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۷/۹/۱۳۷۲ با مستنکف رفتار خواهد شد. تصویب و اجرای این قانون، نافی وظایف و اختیارات قانونی دستگاه‌های دیگر ازجمله وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نمی‌باشد و در صورت بروز تراحم، تصمیم کارگروه دائمی پدافند غیرعامل ملاک عمل خواهد بود.





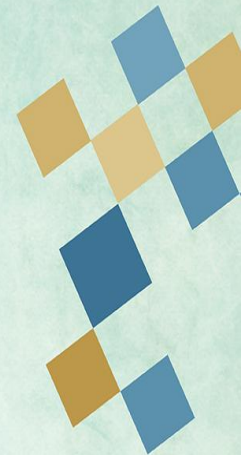
• تبصره ۲:

• اساسنامه سازمان، مشتمل بر اعضاء، وظائف و اختیارات کارگروه دائمی، نحوه پشتیبانی و تأمین منابع سازمان و طرح‌های پدافند غیرعامل کشور توسط ستاد کل نیروهای مسلح با همکاری وزارتخانه‌های کشور، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و اطلاعات و سازمان برنامه و بودجه کشور، حداکثر ظرف شش‌ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، تهیه و برای تصویب به مقام معظم رهبری تقدیم می‌شود.



• تبصره ۳:

• کلیه دستگاه‌های موضوع این قانون مکلفند در طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود به منظور پیشگیری و مقابله با تهدیدات زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم خود و در اجرای این قانون، اعتبارات لازم را پیش‌بینی کرده و در قالب توافقنامه‌ای که بین سازمان پدافند غیرعامل کشور و دستگاه مربوط تنظیم می‌شود، هزینه نمایند. سازمان پدافند غیرعامل کشور بر اجرایی شدن مفاد توافقنامه فیما بین، نظارت نموده و گزارش عملکرد آن را باید هر سه ماه یکبار به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.





• تبصره ۴:

• مسئولیت اجرای پدافند غیرعامل در سطح ملی با رؤسای دستگاه‌های ذیربط و در سطح استان‌ها با استانداران است . سازمان پدافند غیرعامل کشور ((نظارت عالی ، هدایت و راهبری سیاست‌ها، برنامه‌ها و مصوبات کارگروه دائمی پدافند غیرعامل)) را در دستگاه‌های موضوع این قانون برعهده دارد .





دلایل نیاز به تدوین نظام عملیاتی پدافند زیستی :

- ضعف در اسناد
- ضعف در سیستم یکپارچه سازی دیده بانی کلان
- ضعف در آموزش و مهارت‌های آموزشی
- ضعف در همسوسازی فناوری ها و علوم همگرا
- ضعف در سیاست‌های رسانه ای
- ضعف در استفاده بهینه از فناوری اطلاعات
- ضعف در پروتکل‌های درمانی جدید
- در نظام حقوقی و قضایی
- ضعف در دیپلماسی
- ضعف در سامانه های تشخیصی
- ضعف در تامین زیر ساخت‌های تخصصی و پژوهشی
- ضعف در ساختار عملیات (مدل فرماندهی)
- ضعف در ساختار سیاستگذاری در دفاع غیر نظامی
- ضعف در سامانه های آمادی و پشتیبانی
- ضعف در باور ملی در زمینه دفاع زیستی
- نقص در فرایند قبل ، حین و بعد از وقوع حوادث زیستی
- عدم تعیین تکلیف در ساختار دفاع غیر نظامی
- ضعف در مدل اجرای مقررات



سند نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

مقدمه سند:

با توجه به رویکردهای استکبار جهانی و برخی از دشمنان در استفاده از عوامل زیستی و احتمال وقوع تهدیدات متصور ناشی از آن و همچنین تجربه شیوع اپیدمی‌ها و پاندمی‌های گذشته، نشان داد که **ضروری است کلیه دستگاه‌های لشکری و کشوری** به منظور افزایش توان دفاع زیستی کشور با ساماندهی ساختارهای عملیاتی **پدافند زیستی** و مدیریت یکپارچه و منسجم با فرماندهی **واحد**، جهت مقابله با این‌گونه تهدیدات اقدام نمایند. بدین منظور **طراحی مدل کلی دفاع زیستی کشور** که به ایجاد هم‌افزایی و بکارگیری **تمام ظرفیت‌های** موجود، ایجاد ظرفیت‌های جدید و یکپارچه‌سازی آن‌ها در مواجهه با تهدیدات زیستی می‌پردازد در دستور کار سازمان پدافند غیرعامل کشور قرار گرفت.



امام خامنه ای فرماندهی معظم کل قوا مدظله العالی درخصوص نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور (شماره ۱۶۰/۱/۲۱۸۳ مورخ ۱۴۰۰/۸/۱۱)، مقرر فرمودند :

"سادکل : تصمیم باخوب است ؛ مهم اجرای به هنگام و دقیق آنها است ، ترتیبی بدید که دستگاه های مسئول ، اهمیت آن را بدستی دیابند و با مراقبت از آمادگی های خود ، زمینه ی انجام وظیفه را فراهم کنند ."

مراتب برای اقدام و گزارش نتیجه ایفاد می گردد.

سه نکته کلیدی و مهم :

- ✓ اجرای دقیق و به هنگام
- ✓ درک اهمیت توسط دستگاه های مسئول
- ✓ مراقبت از آمادگی ها



شماره: ۱۴۰۱/۱۴/۱۶
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
رئیس دفتر
معاونت استثنای دولتی

محرمانه

اعضای محترم هیأت وزیران و روسای دستگاه های دولتی
سلام علیکم

احتراماً، به پیوست تصویر نامه شماره ۱۶۰۱/۱۲۲۰۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ رئیس محترم ستاد کل نیروهای مسلح و رئیس کمیته دائمی پدافند غیرعامل کشور و ضمیمه آن درخصوص «نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور؛ وظایف مرتبط با آن دستگاه» که به استحضار رئیس جمهور محترم رسیده است، برای اقدام ارسال می شود.

غلامحسین اسماعیلی
رئیس ستاد کل نیروهای مسلح

ذی پیرخانه سازمان پدافند غیرعامل کشور
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
شماره: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹

رونوشت:
سردار سرلشکر پاسدار باقری رئیس محترم ستاد کل نیروهای مسلح برای استحضار
سردار سرلشکر پاسدار جلالی رئیس محترم سازمان پدافند غیرعامل کشور برای استحضار

ابلاغ نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور توسط ریاست محترم جمهور

ابلاغ نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور توسط وزیر محترم کشور

شماره: ۱۴۰۱/۱۴/۱۶
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
رئیس دفتر
معاونت استثنای دولتی

استادان محترم و روسای شورای تأمین و شورای پدافند غیر عامل استان ها

با احترام، ضمن ارسال تصویر نامه شماره ۱۶۰۱/۱۲۲۰۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ رئیس دفتر محترم رئیس جمهور منضم به نامه شماره ۱۶۰۱/۱۲۲۰۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۱۹ رئیس محترم ستاد کل نیروهای مسلح و کمیته دائمی پدافند غیر عامل کشور در رابطه با نظام عملیاتی پدافند غیر عامل زیستی، با توجه به ابلاغ سند پادشده در سال گذشته لطفاً دستور فرمائید با عنایت به موارد مطروحه در مفاد ماده های ۱۳ و ۱۴ نظام نامه، موارد ذیل را همکاری و هماهنگی تمامی دستگاه ها و سازمان های اجرایی زیربط استان مورد پیگیری و اهتمام قرار گیرد:

۱- با تکرار به بند های ۲ و ۵ ماده ۱۲ مبنی بر مسئولیت استانداران، فرمانداران و فرماندهی قواگاه پدافند زیستی استان و شهرستان، ضروری است ضمن تشکیل نظام و ساماندهی قواگاه های موصوف و شناخت و اشراف به کلیه مسائل زیستی استان و تهدیدات متصور، نسبت به تصمیم سازی برای مدیریت اینگونه مسائل و اجرای برنامه های لازم برای مضمون سازی زیرساخت های مربوطه و منابع زیستی، اسباب، دام و طیور، غذا و دارو، محیط زیست و... استان و شهرستان اقدام مقتضی به عمل آید.

۲- با توجه به بند الف بخش یک ماده ۱۳ و نظر به ابلاغ سند موزانی زیستی کشور مصوب سال ۱۳۹۶ کمیته دائمی پدافند غیر عامل، علاوه بر تشکیل نظام جلسات مرتبط، نسبت به رصد، پایش و نظارت و کنترل آسیب های زیستی در حوزه مرزهای کشور (هوایی، دریایی و زمینی) تهدیدات و برنامه ارزی مناسب اتخاذ و به طور مستمر پیگیری گردد.

۳- با توجه به بند ب بخش یک ماده ۱۳، در قالب کمیسیون مطالعه یا بیوروکسی استان و شهرستان، تهدیدات و تدابیر لازم برای مطالعه یا هرگونه تهدیدات بیوروکسی و از آنها، سازوکار مطالعه ای و نیز رفع نواقص و آسیب پذیری ها از جانب دستگاه های مسئول، اتخاذ شود.

۴- نظر به بند پ بخش یک ماده ۱۳، با همکاری دستگاه های مذکور در بند فوق در قالب اقدامات برنامه ای مدیریت بحران استان و شهرستان، سازوکارهای لازم به منظور مدیریت بهینه حمل و نقل و تردد در مناطق آسیب دیده احتمالی از تهدیدات زیستی و ایجاد فرایند های مورد نیاز پیش بینی و معمول گردد.

سید محمد علی احمدی
معاون استثنای دولتی

ذی پیرخانه سازمان پدافند غیرعامل کشور
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
شماره: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹
تاریخ: ۱۴۰۱/۱۱/۱۹



مبانی استنادی

- (۱) تدابیر و رهنمودهای مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا (مدظله العالی)
- (2) سیاست‌های کلی نظام در موضوعات پدافند غیرعامل و سلامت ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)
- (3) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور - ماده 58
- (4) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران - بند (ر) ماده 74
- (۵) اساسنامه سازمان پدافند غیرعامل کشور - ماده 10
- (6) قانون تشکیل شورای امنیت کشور
- (7) قانون مدیریت بحران کشور
- (8) طرح جامع میکروبی کشور به شماره 372-3/207/338 مورخ 1378/04/23
- (9) بند 3 آئین‌نامه اجرایی آن مصوب شورای عالی امنیت ملی 4/207/338/558 مورخ 1379/06/09
- (10) مصوبه شورای عالی امنیت ملی ج.ا.ا مورخ 1398/04/12 مبنی بر تشکیل ستاد ملی مقابله با کرونا
- (11) سند راهبردی پدافند زیستی کشور



حوزه شمول نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، سازمان‌های **لشکری** و سایر سازمان‌ها و نهادهای عمومی دولتی و غیردولتی و **شرکت‌های خصوصی و آحاد مردم** را در بر می‌گیرد.





هدف نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

تدوین نظام تصمیم‌گیری، فرماندهی، مدیریت عملیاتی و اجرای پدافند زیستی در سطوح عملیاتی و تعیین نقش‌ها و وظایف و روابط اجرایی با ایجاد حداکثر هماهنگی و هم‌افزایی در استفاده از منابع ملی، استانی و شهرستانی.

منظور نظام عملیاتی پدافند زیستی کشور

ارتقاء آمادگی و تاب‌آوری
جامعه

صیانت از مردم، سرمایه‌های
انسانی

تعیین و تبیین وظایف
وزارتخانه‌ها

بسیج منابع ملی



ماده 6- تهدیدات و مخاطرات

تهدیدات و مخاطرات زیستی زیر برای نظام عملیاتی پدافند زیستی مفروض می باشد

الف) جنگ زیستی علیه کشور

ب) تهدیدات امنیتی و نظامی دشمن به زیرساخت‌ها، آزمایشگاه‌ها و مراکز بهداشتی، درمانی، زیستی و ژنتیکی

پ) اقدامات تروریستی زیستی (بیوتروریسم و آگروتریوریسم)

ت) اپیدمی (فراگیری) بیماری و یا پاندمی (فراگیری جهانی) بیماری با منشاء نامشخص



ماده 7 - مأموریت های عملیاتی پدافند زیستی

قرارگاه پدافند زیستی با سازماندهی و بکارگیری ظرفیت های عملیاتی ملی، دستگاهی، استانی و شهرستانی و با مشارکت و همیاری نهادهای مردم محور، در جهت مصون سازی و مقابله با پیامدهای زیستی، مأموریت های زیر را از طریق دستگاه های اجرایی ذی ربط، راهبری و بر اجرای آن نظارت می کند

دیده بانی زیستی؛ رصد و پایش، تحلیل و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی و اشراف اطلاعاتی

ارتقاء آمادگی پدافند زیستی

بروز رسانی، ساماندهی، تقویت و توسعه نظامات عملیاتی پدافند زیستی

سازماندهی نیروی متخصص پشتیبان، ذخیره و احتیاط پدافند زیستی

پاسخ و مقابله با رخداد های زیستی در زمان طلایی (اضطراری و جامع)

پشتیبانی پدافند زیستی، تقویت عمل کلی و حفظ ذخایر راهبردی

ارتقاء ظرفیت های آموزشی، پژوهشی، تحقیقاتی و آزمایشگاهی کشور

دفاع حقوقی در برابر تهدیدات زیستی

اجرای عملیات پدافند زیستی برابر چرخه عملیاتی پدافند زیستی

مأموریت های
عملیاتی



راهبردهای عملیاتی پدافند زیستی



۱- اشراف اطلاعاتی

رصد و مراقبت دائمی از تحولات و تهدیدات زیستی در مقیاس جهانی و منطقه‌ای و ملی در جهت اجتناب از غافلگیری راهبردی در اپیدمی‌ها و پاندمی و اعلام هشدار به موقع و ردیابی، پیگیری و تشخیص منشاء و نوع تهدیدات زیستی علیه کشور با مشارکت دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی و قرارگاه پدافند زیستی کشور

۲- دفاع ملی و بین‌المللی زیستی

پیاده‌سازی طرح‌ها و برنامه‌های عملیاتی پدافند زیستی در مقیاس منطقه‌ای و ملی با بکارگیری تمام ظرفیت‌های کشوری و لشکری و مردمی و برنامه عملیاتی پدافند زیستی در مقیاس چند کشور همسایه مبتنی بر دیپلماسی دفاعی منطقه‌ای



۳- دیده بانی زیستی

پیاده‌سازی نظام دیده‌بانی زیستی از طریق ایجاد و راه‌اندازی سامانه‌ها و شبکه‌های پایش، هشدار، آشکارسازی و تشخیص در سطوح ملی، منطقه‌ای، استانی و شهرستانی و محلی

۴- مصون سازی

مصون‌سازی، ارتقاء پایداری، امنیت، حفاظت و کاهش آسیب‌پذیری سرمایه‌ها و زیرساخت‌های حیاتی، حساس و مهم در برابر تهدیدات زیستی با:
- تقویت و توسعه بهداشت عمومی، فردی و محیط و ساماندهی نظام پیشگیری و مصونیت‌بخشی
- طرح‌های خودحفاظتی زیستی متناسب با هر زیرساخت



۵- آمادگی و پاسخ

حفظ و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی پدافند زیستی برای کنترل، پاسخ، نظارت، ارزیابی و مدیریت صحنه رخدادهای زیستی از طریق آموزش و افزایش مهارت‌های عمومی و تخصصی، تجهیز و تقویت تیم‌های عملیاتی و توسعه شبکه‌ها و آزمایشگاه‌های تشخیص عوامل زیستی

۶- آموزش بهداشت

ارتقاء فرهنگ و آموزش‌های پدافند زیستی در کشور از طریق دوره‌های آموزشی بهداشت عمومی و بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ای مراکز و نهادهای فرهنگی و سازمان‌های ذی‌ربط در سطوح ملی، استانی و شهرستانی



۷- بهداشت و درمان

ارتقاء و تقویت نظام سلسله مراتبی بهداشت و درمان از طریق تجهیز، هوشمندسازی و توسعه بهینه شبکه‌های بهداشتی در سطح جامعه و بروزرسانی تجهیزات و سامانه‌های تخصصی درمان

۸- قرنطینه و محدودسازی

واکنش سریع در عملیات پدافند زیستی و تحدید موثر، به‌موقع و سریع مناطق آلوده در رخدادهای زیستی با بکارگیری ظرفیت‌های مرتبط، یکپارچه‌سازی اقدامات و هماهنگی بین دستگاه‌های ذی‌نقش



۹- پشتیبانی

حفظ و تقویت ظرفیت احتیاط ذخایر راهبردی و پشتیبانی تجهیزاتی (عمومی و تخصصی) از عملیات پدافند زیستی از طریق تامین و انبارش تجهیزات ضروری و حیاتی با یکپارچه سازی، هماهنگی و بکارگیری توانمندی های ملی، استانی، شهرستانی و دستگاهی متناسب با تهدیدات زیستی

۱۰- غذا و دارو

ارتقاء فرهنگ و آموزش های پدافند زیستی در کشور از طریق دوره های آموزشی بهداشت عمومی و بهره گیری از ظرفیت رسانه های مراکز و نهادهای فرهنگی و سازمان های ذی ربط در سطوح ملی، استانی و شهرستانی



۱۱- اطلاع رسانی و آرامش بخشی

ارتقاء اعتماد عمومی از طریق نظام نهادینه شده اطلاع رسانی و آگاهی بخشی

۱۲- آموزش پدافند زیستی

گسترش علوم و فنون مرتبط با پدافند زیستی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی کشور



۱۳- مدیریت و ذخیره سازی اطلاعات

ارتقاء نظام مدیریت و ذخیره سازی اطلاعات ژنتیکی و ذخایر زیستی با امنیت سازی و یکپارچه سازی سامانه ها و شبکه های ذخیره اطلاعات پدافند زیستی

۱۴- بسیج منابع انسانی

بسیج منابع انسانی و استفاده از ظرفیت نخبگان به عنوان نیروهای احتیاطی - عملیاتی در تهدیدات و مخاطرات زیستی و بهره مندی از کلیه توانمندی ها و قابلیت های موجود تخصصی و غیرتخصصی در راستای تقویت تاب آوری اجتماعی و روانی جامعه



۱۵- غربالگری

ارتقاء نظام غربالگری و ردیابی موثر، مستمر، پویا و هوشمند فرایندها و تجهیزات در زمان تشخیص تهدیدات زیستی با بکارگیری تمام ظرفیت‌های موجود

۱۶- دفاع حقوقی

دفاع حقوقی از پیامدهای مخاطرات زیستی با منشاء تهدیدات دشمن در مجامع بین‌المللی با دیپلماسی فعال و پویا و در مقیاس ملی با تنظیم مقررات و الزامات پدافند زیستی و مقررات بازدارنده لازم



سطوح عملیاتی پدافند زیستی

سطوح عملیاتی پدافند زیستی

به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد یک یا **چند استان** طرح ریزی شده و منابع و ظرفیت‌های **یک منطقه** (چند استان) توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می‌گردد.

به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد محدود به **یک شهرستان** طرح ریزی شده و منابع و ظرفیت‌های **شهرستان**، توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می‌گردد.



به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد **کل کشور** طرح ریزی شده و نیازمند منابع و ظرفیت‌های **ملی** برای اجرای آن باشد، اطلاق می‌گردد. در صورت نیاز از ظرفیت‌های فراملی برای پاسخ به این مخاطرات استفاده می‌شود.

به سطحی از عملیات پدافند زیستی که برای مخاطرات زیستی با پیامد در حد **چند شهرستان** در یک استان طرح ریزی شده و منابع و ظرفیت‌های **یک استان** توان اجرای آن را داشته باشد، اطلاق می‌گردد.



تدبیر عملیاتی

تدابیر عملیاتی پدافند زیستی

رویکرد پیش بینانه

پیش گیرانه
(اقدامات پیش از شیوع کرونا)

پیش کنشگرایانه
(اقدامات از زمان بروز بیماری تا
ورود به کشور)

مقابله
(اقدامات از زمان شناسایی در کشور)

اقدامات رویکرد پیش‌بینانه

بررسی و ارزیابی سوابق، شواهد و قرائن، روندها و فرآیندهای تهدیدات و ... و نحوه مدیریت در سطوح ملی و فراملی

ایجاد، تقویت و توسعه ذخایر احتیاط راهبردی دارو، واکسن، خون، تجهیزات، مواد و فرآورده‌های زیستی

پژوهش، آموزش و ارتقاء مهارت تخصصی نیروهای عملیاتی

سازماندهی تیم‌های مقابله و پاسخ به مخاطرات زیستی از سازمان بسیج، هلال احمر، اورژانس پزشکی، نیروی انتظامی، آتش‌نشانی و سایر

سناریوپردازی و شبیه‌سازی تهدیدات

اقدامات رویکرد پیش گیرانه

ایجاد بانک جامع اطلاعاتی شامل نیروی انسانی متخصص، مراکز درمانی و تشخیصی، مراکز پشتیبانی کننده و سایر

طراحی و تدوین آموزش های عمومی و تخصصی برای آحاد جامعه، نهادهای مدنی، صنایع و سایر

طرح ریزی سناریوهای محتمل، شبیه سازی، تمرین و رزمایش در سطوح و وضعیت های مختلف عملیاتی پدافند زیستی

بروز رسانی زیرساخت های رصد، پایش، آشکارسازی، تشخیص و محدودسازی عوامل زیستی نوظهور

برنامه ریزی استفاده از تمامی ظرفیت های کشوری، لشگری و مردم نهاد در عملیات پدافند زیستی

تهیه و اجرای طرح خود حفاظتی زیستی در دستگاه های اجرایی براساس سناریو های تعیین شده و تمرین و رزمایش آن

اقدامات رویکرد پیش کنشگرایانه

هشدار پیش‌دستانه و سریع و افزایش سرعت عمل در اطلاع‌رسانی عمومی

تعیین و اعلام وضعیت عملیات پدافند زیستی کشور

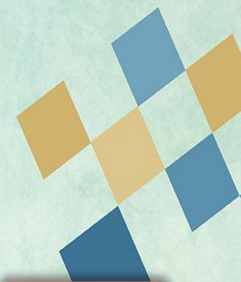
مقابله با عملیات روانی در جنگ ترکیبی زیستی - سایبری

تحدید و تشدید در رعایت نظم و برقراری امنیت

آرامش‌بخشی و اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی و کنترل افکار عمومی و جامعه

تمرین و رزمایش طرح‌های خود حفاظتی

ایجاد سامانه‌ها و شبکه‌های پایش، تشخیص و شناسایی تهدیدات زیستی و فعال‌سازی و راه‌اندازی مرکز فرماندهی و کنترل تهدیدات زیستی



اقدامات رویکرد مقابله

مدیریت صحنه عملیات پدافند زیستی در وضعیت‌های مختلف با ایجاد هماهنگی بین مابین دستگاه‌های اجرای و یگان‌های جنگ ن.م

کنترل و کاهش پیامدهای ناشی از وقوع تهدیدات زیستی با محدودسازی، قرنطینه، کنترل و رفع آلودگی اولیه

کشف و شناسایی عوامل زیستی و نمونه‌برداری

امداد و نجات، انتقال، اسکان و استقرار در مناطق آمن و درمان مصدومین

اصلاح و روزآمد کردن ضوابط و مقررات با مستندسازی، ثبت سوابق و درس‌آموخته‌ها

تقویت نقاط آسیب‌پذیر در همه ابعاد با بازیابی، بازسازی و بازتوانی پیامدهای ناشی از مخاطرات زیستی



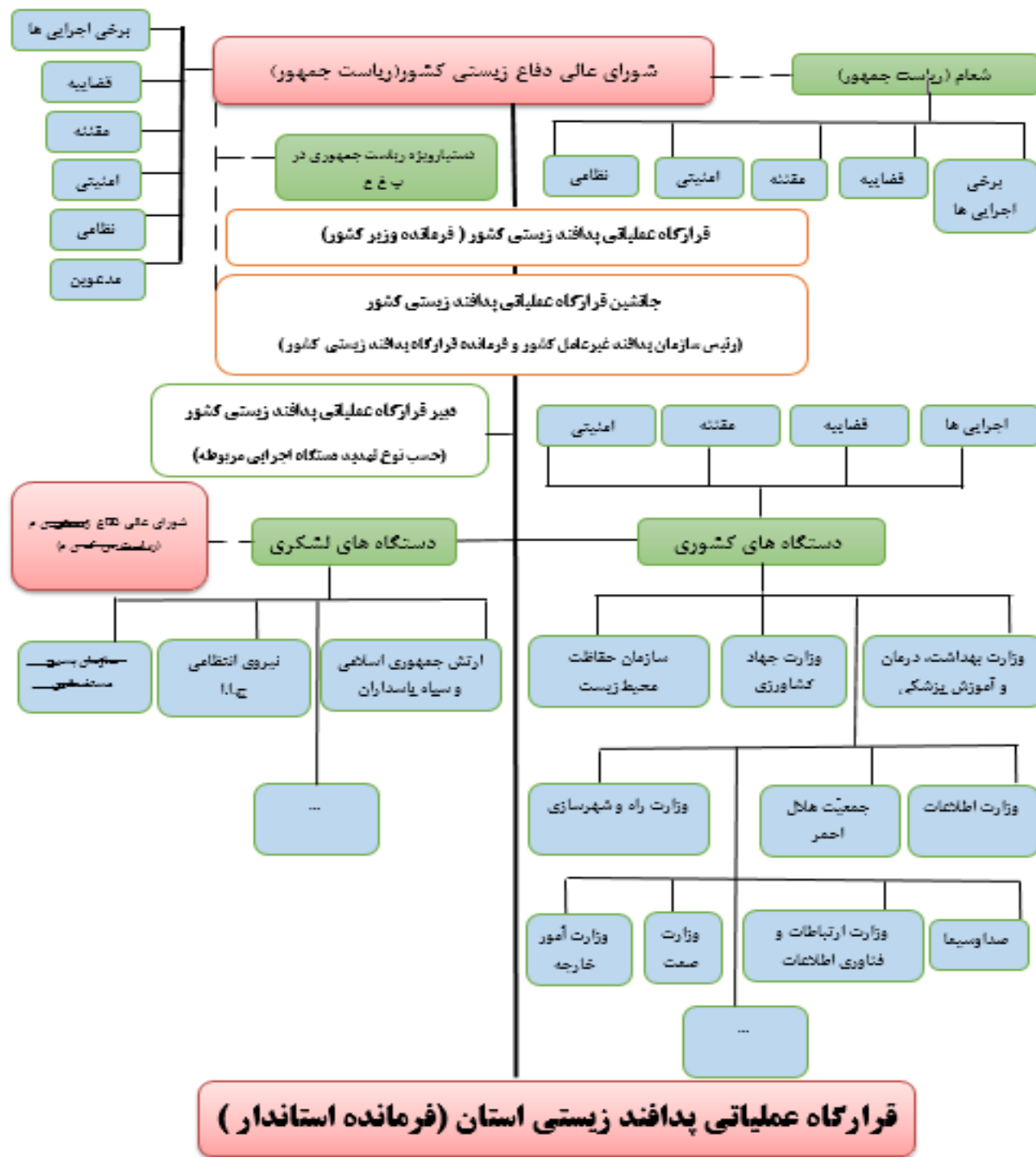
خلاصه اقدامات و رویکردهای پدافند زیستی :

- **پدافند زیستی پیش‌بینانه** (رصد ، پایش ، آشکار سازی ، تشخیص و هشدار)
- **پدافند زیستی پیش‌گیرانه** (تعیین وضعیت، آماده سازی نیروها/تجهیزات/ زیر ساخت ها و فرماندهی)
- **پدافند زیستی کنش‌گرایانه** (کنترل دامنه و پیامدهای خطر، خنثی سازی تهدید، ایجاد آمادگی اجرایی برای عملیات مقابله)
- **پدافند زیستی بازدارنده** (منع تولید، تکثیر و استفاده از سلاح زیستی)
- **پدافند فعال زیستی** (استفاده از قابلیت ها و ظرفیتهای غیرزیستی شامل امواج و ...)
- **پدافند زیستی انفعالی**
- **پدافند زیستی قانونی** (ثبوت ادله و شواهد و ...)



ماده 12- روابط و مسئولیت‌ها

- (1) راهبری، سیاستگذاری و هدایت کلی اقدامات مقابله با تهدیدات زیستی و پیامدهای آن در سطح ملی برعهده رئیس جمهور و رئیس شورای عالی امنیت ملی ج.ا.ا می‌باشد.
- (2) قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی کشور با فرماندهی وزیر کشور و جانشینی رئیس سازمان تشکیل می‌شود، دبیر قرارگاه پدافند زیستی، حسب نوع تهدید از دستگاه اجرایی ذی‌ربط انتخاب می‌شود.
- (3) سازمان مسئولیت رصد و پایش، راهبری، طرح‌ریزی، ارتقاء آمادگی، آموزش، کنترل و نظارت، رزمایش و حصول اطمینان از آمادگی‌های عملیاتی پدافند زیستی کشور را برعهده دارد.
- (4) استاندار، فرمانده قرارگاه پدافند زیستی در استان بوده و مدیریت، راهبری و هدایت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصون‌سازی و مدیریت مخاطرات زیستی در سطح استان را برعهده دارد.
- (5) فرماندار، فرمانده قرارگاه پدافند زیستی در شهرستان بوده و مدیریت، راهبری و هدایت، کنترل، پشتیبانی، راهبری مصون‌سازی و مدیریت مخاطرات زیستی در سطح شهرستان را برعهده دارد.



قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی استان (فرمانده استاندارد)

جانشین قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی استان (مدیرکل پ غ ع استان - ق پ ز استان)

دبیر قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی استان
(حسب نوع تهدید دستگاه اجرایی مربوطه استان)

دستگاه های استانی

کارگروه های تخصصی

تیم های تخصصی

قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی شهرستان (فرمانده فرماندار)

جانشین قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی شهرستان (مدیرکل پ غ ع شهرستان - ق پ ز شهرستان)

دبیر قرارگاه عملیاتی پدافند زیستی شهرستان
(حسب نوع تهدید دستگاه اجرایی مربوطه شهرستان)

دستگاه های شهرستانی

واحد های تخصصی

تیم های تخصصی

اعضای شورای عالی دفاع زیستی کشور :
(شعاع مصوبه تشکیل این شورا را با توجه به وضعیت موجود صادر می نماید)

اعضای شورای عالی امنیت ملی
+
مدعوین



- ▶ رئیس جمهور (رئیس شورای عالی)
- ▶ رئیس قوه قضائیه
- ▶ رئیس مجلس شورای اسلامی
- ▶ وزیر کشور
- ▶ وزیر امور خارجه
- ▶ وزیر اطلاعات
- ▶ رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور
- ▶ رئیس ستاد کل نیروهای مسلح
- ▶ فرمانده کل ارتش
- ▶ فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- ▶ وزیر مربوط به موضوع در حال بررسی در شورا

▶ عضو غیر دائم، با حق رأی دو نماینده به انتخاب رهبر

قرارگاه پدافند زیستی استان

فرمانده قرارگاه پدافند زیستی استان (استاندار

)

جانشین قرارگاه پدافند زیستی استان (فرمانده سپاه استان)

شورای هماهنگی
دستگاهی

سامانه فرماندهی و کنترل

معاون هماهنگ کننده و دبیر
قرارگاه

(مدیر کل پدافند غیرعامل استان)

کارگروه
بازیابی
وبازتوانی

کارگروه
رفع آلودگی و
حذف منابع آلوده

کارگروه تریاژ،
تخلیه و درمان

کارگروه
قرنطینه، محدودسازی
ی و امنیت

کارگروه
بهداشت
و پیشگیری

کارگروه
اطلاع رسانی و
مدیریت افکار عمومی

کارگروه
آشکار سازی و
تشخیص

کارگروه
رصد و پایش

قرارگاه پدافند زیستی شهرستانی

فرمانده قرارگاه پدافند زیستی شهرستان (فرماندار)

جانشین قرارگاه پدافند زیستی شهرستان (فرمانده سپاه شهرستان)

ستاد هماهنگی شهرستان
شهرستان

ستاد فرماندهی شهرستان

واحد عملیاتی
بازیابی و بازتوانی

واحد عملیاتی
رفع آلودگی و
حذف منابع آلوده

واحد عملیاتی
ترباژ، تخلیه و
درمان

واحد عملیاتی
قرنطینه، محدودسازی
و امنیت

واحد عملیاتی
بهداشت و پیشگیری

واحد عملیاتی اطلاع
رسانی و مدیریت
افکار عمومی

واحد عملیاتی
آشکار سازی و
تشخیص

واحد عملیاتی
رصد و پایش

فرمانده صحنه عملیات قرارگاه تاکتیکی (شهرستان)

تیم های تخصصی و اجرایی پدافند زیستی



ماده 13-وظایف دستگاه‌های اجرایی

(۱) وزارت کشور

الف- تقویت مرزبانی زیستی کشور

ب- انتظام اُمور و تامین اَمْنِیت مالی و جانی مردم و سازمان مورد هدف تهدیدات زیستی

پ- همکاری با نیروی انتظامی، وزارت راه و شهرسازی و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات سازوکارهای لازم برای اِعمال مدیریت تردد



۲) وزارت بهداشت و درمان آموزش پزشکی

الف- زیرساخت‌های پدافند زیستی در بخش بهداشت و درمان

- سازماندهی و بازمهندسی مرکز کنترل، مدیریت و پیشگیری بیماری‌ها-۱ CDC و نظام دیده‌بانی و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی
- سازماندهی و ارتقاء مرکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی و ارتباط با سازمان EOC۲
- سازماندهی و شبکه‌سازی آزمایشگاه‌های تشخیص تهدیدات زیستی
- بازمهندسی نظام تحقیق، طراحی، تولید، توزیع و ذخیره واکسن
- ساماندهی و کنترل آمادی ذخایر مناسب غذا و دارو، واکسن، سرم و تجهیزات بهداشتی- درمانی
- تدوین برنامه ملی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی با پیش‌بینی زیرساخت‌ها و فضاهای لازم و برنامه عملیاتی
- تدوین برنامه ملی ارتقاء ظرفیت بیمارستان‌ها و مراکز درمانی
- ارتقاء ظرفیت‌های مرزبانی زیستی و اقدامات تشخیصی کنترلی، بهداشتی و درمانی در مرزهای کشور
- ارتقاء ظرفیت‌های کشور در راستای تقویت ایمنی و امنیت غذا و تغذیه



ب- ارتقاء عملیاتی و واکنش به تهدیدات زیستی

- طراحی و تدوین طرح‌های عملیاتی پاسخ پدافند زیستی دستگاه ذی‌ربط در چارچوب نظام عملیاتی
- آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن با اجرا و نظارت دوره‌ای
- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش‌های مرتبط با آنها
- تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی در چارچوب نظام در سطوح عملیاتی مختلف



(۳) وزارت جهاد کشاورزی

الف- زیرساخت‌های پدافند زیستی در بخش دامی و نباتی، نهاده‌ها و غذا

- سازماندهی و بازمهندسی مرکز کنترل، مدیریت و پیشگیری بیماری‌های دامی و نظام دیده‌بانی و پاسخ سریع
- سازماندهی و ارتقاء مرکز رصد پایش هشدار تهدیدات زیستی و در ارتباط و تعامل با مرکز فرماندهی و کنترل سازمان
- سازماندهی و شبکه‌سازی آزمایشگاه‌های تشخیص تهدیدات زیستی دامی
- بازمهندسی نظام تحقیق، طراحی، تولید، توزیع و ذخیره واکسن دامی
- ساماندهی و کنترل آمادگی ذخایر مناسب دارو، واکسن
- تدوین برنامه ملی محدودسازی و قرنطینه بهداشتی دامی
- ارتقاء ظرفیت‌های مرزبانی زیستی دامی و نباتی و اقدامات تشخیصی کنترلی بهداشتی در مرزهای کشور
- ارتقاء ظرفیت‌های کشور در راستای تقویت ایمنی و امنیت غذا و تغذیه



ب- ارتقاء عملیاتی و واکنش به تهدیدات زیستی

- طراحی و تدوین طرح‌های عملیاتی پاسخ پدافند زیستی دستگاه ذی‌ربط در چارچوب نظام عملیاتی
- آموزش مدیران و مسئولین پاسخ در طرح عملیاتی و استمرار آن با اجرای رزمایش‌های دوره‌ای
- تامین تجهیزات موردنیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش‌های مرتبط با آنها
- تمرین، تکرار، رزمایش و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی در چارچوب نظام در سطوح عملیاتی مختلف



۴) جمعیت هلال احمر

الف- سازماندهی، آموزش، تجهیز، مهارت‌افزایی، تمرین و رزمایش تخصصی نیروهای داوطلب و بسیج منابع انسانی ماهر پدافند زیستی

ب- تامین ذخایر راهبردی، ملی و منطقه‌ای تجهیزات و اقلام امدادی پدافند زیستی برابر سیاست‌های قرارگاه پدافند زیستی

ج- سازماندهی زیرساخت‌ها و برنامه عملیاتی و اقدامات پیشگیرانه بهداشتی و امدادی

د - توسعه دیپلماسی پدافند زیستی در تعامل با صلیب سرخ جهانی و سازماندهی کمک‌کشورهای خارجی

هـ- تدوین برنامه ملی سازماندهی و جابجایی و اسکان اضطراری مردم در طرح‌های پدافند زیستی با پیش‌بینی و ایجاد زیرساخت‌های لازم



۵) وزارت راه و شهرسازی

الف- سازماندهی شبکه رصد پایش و تشخیص تحولات هواشناسی و اقلیمی از طریق سازمان هواشناسی

ب- پیاده‌سازی نظام عملیاتی مرزبانی زیستی در پایانه‌های مرزی کشور با مشارکت دستگاه‌های ذی‌ربط

ج- پیش‌بینی زیرساخت‌های لازم و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی در حوزه اجرایی‌سازی برنامه‌های محدودسازی و

قرنطینه بهداشتی و کنترل هوشمند تردها از طریق سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای

د- آمن‌سازی راه‌های مواصلاتی به مراکز جمعیتی و محل وقوع تهدیدات زیستی و تسهیل انتقال خدمات و امکانات در مدیریت مخاطرات

زیستی



۶) سازمان بسیج مستضعفین

الف- سازماندهی گردان‌های پدافند زیستی، واحدهای امدادی کمک به مردم، سازماندهی کمک‌های مردمی و امدادی و ارتقاء آمادگی‌های

عملیاتی اقدام بسیجی و جهادی در چارچوب این نظام

ب- تدوین و بروز رسانی و آموزش و ارتقاء آمادگی واحدهای شرکت‌کننده در طرح ملی سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی



۷) سازمان حفاظت محیط زیست

الف- سازماندهی نظام دیده بانی و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی حیات وحش و منابع طبیعی و ارتقاء مرکز عملیاتی مقابله با

تهدیدات زیستی و تبادل اطلاعات با سازمان EOC

ب- پیش بینی زیرساخت ها و فضاها ی لازم نسبت به تدوین و اجرای برنامه محدودسازی و قرنطینه بهداشتی و تمرین، تکرار، رزمایش

و ارتقاء آمادگی های عملیاتی

ج- تامین تجهیزات مورد نیاز عملیات و واکنش به تهدیدات زیستی و آموزش های مرتبط با آنها و آموزش مدیران و مسئولین پاسخ

در طرح عملیاتی و استمرار آن



۸) وزارت نیرو

الف- ارتقاء نظام دیده‌بانی، سازماندهی و ارتقاء شبکه آزمایشگاه‌های تشخیص آلودگی و تهدیدات حوزه آب و پاسخ سریع به تهدیدات زیستی حوزه آب و فاضلاب

ب- پیش‌بینی تامین آب شرب و سالم مراکز جمعیتی و تجهیزات موردنیاز عملیات واکنش به تهدیدات زیستی متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات

ج- ارتقاء مراکز عملیاتی مقابله با تهدیدات زیستی - EOC و آمادگی‌های عملیاتی در سطوح مختلف عملیاتی متناسب با انواع سناریوهای تهدید و تمرین، تکرار و رزمایش آن



۹) وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح:

پشتیبانی تخصصی از ماموریت‌های عملیاتی پدافند زیستی از طریق؛

ارتقاء آمادگی همه‌جانبه واحدهای عمل‌کلی احتیاط راهبردی

تولید تجهیزات تخصصی پدافند زیستی (بومی و غیربومی)

انجام آموزش‌های تخصصی و پژوهش‌های علمی، تحقیقاتی و آزمایشگاهی در سطوح مختلف

۱۰) ارتش جمهوری اسلامی و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:

تقویت و ارتقاء زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های عملیاتی لازم در نظام عملیاتی پدافند زیستی

ارتقاء آمادگی‌های خود برای کمک به دولت در چارچوب دستورالعمل ابلاغی ستادکل نیروهای مسلح



(۱۱) نیروی انتظامی :

- توسعه زیرساخت‌های ذی‌ربط و ارتقاء آمادگی‌های عملیاتی
- اجرای نظام قرنطینه در عملیات پدافند زیستی با تحدید موثر، به‌موقع و سریع مناطق آلوده در رخدادهای زیستی
- تامین نظم و امنیّت مناطق آلوده و حوزه‌های قرنطینه برابر سیاست‌های قرارگاه پدافند زیستی کشور

(۱۲) سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

- ارتقاء بهداشت عمومی و تغییر و اصلاح سبک زندگی بهداشتی مردم
- همکاری با وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت میراث فرهنگی و گردشگری در تدوین و پیاده‌سازی نظام آموزش بهداشت
- حفظ اعتمادسازی عمومی در زمان وقوع تهدیدات زیستی با اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی و آرامش‌بخشی به‌موقع و مناسب



۱۳) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات

- آماده‌سازی زیرساخت‌ها و توسعه قابلیت‌های عملیاتی ردیابی بیماری و غربالگری بیماران
- محدودسازی و قرنطینه هوشمند
- مدیریت هوشمند تردها و تبادلات براساس قابلیت‌های فضای سایبری با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی

۱۴) وزارت امور خارجه

- همکاری با معاونت حقوقی ریاست جمهوری و قوه قضاییه در زمینه صیانت از منافع و سرمایه‌های کشور با طرح دعاوی قانونی علیه متجاوزان زیستی به کشور در مجامع بین‌المللی
- دفاع حقوقی از منافع ملی در برابر تهاجمات زیستی دشمن



۱۵) وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه

- ❑ تقویت سامانه اطلاعاتی رصد و پایش و تشخیص و هشدار تهدیدات زیستی
- ❑ تعیین منشاء تهدیدات زیستی، عمدی و یا غیرعمدی بودن آنها و سایر زمینه‌های اطلاعاتی موردنیاز و همکاری با سازمان

۱۶) وزارت صنعت، معدن و تجارت

- ❑ حفظ پایداری زنجیره لجستیک
- ❑ تامین کالای اساسی پدافند زیستی
- ❑ ایجاد ذخائر مطمئن
- ❑ آماده بوده و نسبت به حمایت و پشتیبانی از صنایع بومی پدافند زیستی و حوزه‌های مرتبط



۱۷) وزارتخانه‌های بهداشت و درمان، جهاد کشاورزی، علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان حفاظت محیط زیست، جهاد دانشگاهی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

تدوین برنامه جامع و مشترک ایجاد و سازماندهی بانک ذخایر اطلاعات زیستی شامل اطلاعات:

۱- سامانه واکسن

۲- تولید و تامین واکسن

۳- ارتقاء آزمایشگاهی

۴- ساماندهی مرکز دیده‌بانی زیستی و سایر (میکروارگاناسم‌ها، حشرات و ناقلین)

با رعایت اصول پدافندی راستای پیاده‌سازی نظام مدیریت و ذخیره‌سازی اطلاعات زیستی و ارائه به سازمان



۱۸) کلیه دستگاه‌های اجرایی

الف- توسعه زیرساخت‌های لازم و ارتقاء آمادگی‌ها در تمام ابعاد ماموریتی خود متناسب با سناریوهای مختلف تهدیدات زیستی و راهبردهای این نظام عملیاتی

ب- آموزش و توجیه مدیران، کارشناسان و کارکنان زیرمجموعه در خصوص وظایف خود در نظام عملیاتی پدافند زیستی

ج- پیش‌بینی و پیاده‌سازی برنامه‌ریزی ملی و استانی، تدوین ضوابط و مقررات فنی، دستورالعمل‌ها و آئین‌نامه‌های موردنیاز در اجرای راهبردهای نظام عملیاتی پدافند زیستی

د- رعایت مصوبات قرارگاه پدافند زیستی در صورت نیاز و قراردادادن امکانات و تجهیزات خود را در اختیار تیم‌های عملیاتی پدافند زیستی



۱۹) دستگاه‌های اجرایی دارای زیرساخت‌های حیاتی و حساس، وفق نظام آمادگی و رزمایش دستگاه‌های اجرایی - مصوبه شماره

۲۰۸۸ کمیته دائمی - موظف به اجرای رزمایش‌های پدافند زیستی بصورت دوره‌ای و مکلف به گزارش هر نوع تهدید و یا حادثه

زیستی خود را به سازمان

۲۰) در شرایط اضطراری و در پاسخ به تهدیدات و مخاطرات زیستی چنانچه خدمات و امکانات دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و عمومی

غیردولتی به تنهایی کافی نبوده و یا ارائه آنها زمان‌بر باشد به نحوی که احتمال وقوع خسارات جانی و مالی و گسترش آن وجود

داشته باشد بخش خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی موظف به ارائه خدمات و امکانات موجود خواهند بود؛ هزینه خدمات و

امکانات ارائه شده توسط این مراکز، طبق تعرفه‌های قانونی و در صورت عدم وجود براساس عرف از سوی دستگاه سفارش دهنده

پرداخت می‌شود.



ماده ۱۴- اعتبارات مورد نیاز اجرای این نظام عملیاتی از محل اعتبارات مربوط به پدافند غیرعامل در قوانین بودجه سالانه کشور و در شرایط وقوع تهدیدات زیستی از محل اعتبارات پیش‌بینی شده در بند (م) ماده ۲۸ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) تامین می‌شود.

ماده ۱۵- دستگاه‌های اجرایی موظفند هرگونه قصور و کوتاهی در اجرای این نظام‌نامه در زیرساخت‌ها و مراکز حیاتی و حساس و مهم را به قرارگاه پدافند زیستی گزارش کنند.



ماده ۱۶- قرارگاه پدافند زیستی با مستنکفین از این نظام‌نامه بنابر تخلف صورت‌گرفته و براساس شیوه‌نامه‌ای که توسط قرارگاه تنظیم و ابلاغ می‌گردد برخورد انضباطی کرده و در صورت‌نیاز از طریق قوه قضائیه اقدام می‌کند.

ماده ۱۷- سازمان بر حسن اجرای این نظام‌نامه نظارت و اجرای آن را سالانه به کمیته‌ی دائمی گزارش کند.

ماده ۱۸- این تصویب‌نامه در هجده ماده و هشتاد و هشت بند و چهار تبصره در پنجاه و ششمین جلسه کمیته‌ی دائمی به تاریخ بیستم مهرماه سال یکهزار و چهارصد هجری شمسی به تصویب رسید.

چرخه عملیات پدافند زیستی

۱- دیده بانی زیستی (رصد و پایش)

۲- شناسایی و تشخیص تهدید
(آشکارسازی-تشخیص سریع-
شبکه آزمایشگاهی)

۳- فرماندهی و عملیات
(تعیین رویکرد مقابله-تصمیم-
هشداردهی-عملیات)

۴- برقراری امنیت
(امنیت عمومی-امنیت
مراکز درمانی-امنیت کالا و
تجهیزات-امنیت قرنطینه ها)

۵- اطلاع رسانی و آرامش بخشی
(افکار عمومی-آموزش عمومی-
اطلاع رسانی بموقع-اطمینان بخشی
و ارتقا اعتماد عمومی-تغییر رفتار و
سبک زندگی بهداشتی)

۶- محدودسازی
(قرنطینه-محدودسازی)

۷- بهداشت و پیشگیری
(غربالگری-بهداشت روان و
آرامبخشی-سلامت ایمنی و
محیط زیست-بهداشت محیط،
تغذیه و حرفه ای)

۸- امداد
(ترباز-امداد-نجات-انتقال)

۹- درمان
(تامین اقلام ضروری-تعقیب
بیمار و بیماری-درمان-
بازیابی-بازتوانی-بازسازی-
تدفین بهداشتی)

۱۰- رفع آلودگی
(پاکسازی-رفع آلودگی-دفع
بهداشتی)

۱۱- مصون سازی
(مراکز ایمن-ذخائر اهردی-
واکسیناسیون)

۱۲- تولید آمادگی و ارتقاء
(طرح ریزی-سازماندهی و
تقسیم کار-تجهیز-آموزش-
تمرین-رزمایش)

۱۳- ارزیابی
(مستندسازی-ارزیابی
اقدامات-تدوین درس آموخته
ها-بازنگری در ساختارها و
طراحی ها)



وضعیت‌های عملیاتی



تعیین **وضعیت‌های عملیاتی قرمز، نارنجی، زرد و سفید** و اعلام شروع و خاتمه عملیات پدافند زیستی به ترتیب زیر انجام می‌شود:

1) با وقوع تهدید یا حادثه زیستی در قلمرو یک شهرستان **فرماندار با اعلام وضعیت**، ضمن اطلاع‌رسانی به استاندار قرارگاه پدافند زیستی شهرستان را تشکیل می‌دهد.

2) در صورتی که فرماندار شدت حادثه یا بحران را فراتر از ظرفیت شهرستان محل وقوع حادثه تشخیص دهد و یا هم‌زمان چند شهرستان درگیر حادثه زیستی گردند، **استاندار، قرارگاه پدافند زیستی استان را تشکیل می‌دهد** و وضعیت عملیاتی را اعلام می‌کند.

3) در صورتی که استاندار شدت و میزان حادثه یا بحران را فراتر از ظرفیت پاسخ استان محل وقوع حادثه تشخیص دهد و یا هم‌زمان چند استان درگیر حادثه زیستی گردند **شورای عالی امنیت ملی، قرارگاه را فعال** و وضعیت عملیاتی را اعلام می‌کند.

تبصره ۱: در جنگ زیستی، تعیین وضعیت‌های عملیاتی براساس ابلاغیه شورای عالی امنیت ملی برعهده ستاد کل ن.م می‌باشد.

تبصره ۲: ضوابط و الزامات قرنطینه‌های بهداشتی براساس شاخص‌ها و آمارهای حین وقوع مخاطرات زیستی قابل تنظیم و تغییر بوده و عملیاتی می‌گردد.



وضعیت‌های عملیاتی

ویژگی‌ها و شرایط وضعیت سفید

شرایطی که وضعیت عادی یا تحت کنترل باشد.

(1) در این شرایط شدت پیامدهای تهدیدات زیستی جزئی می‌باشد و شهرستان یا دستگاه ذیربط به تنهایی قادر به پاسخ خواهد بود.

ویژگی‌ها و شرایط وضعیت زرد

وضعیتی که در آن پیامدهای تهدیدات زیستی با ایجاد آلودگی، اختلال، آسیب، تغییر و بیماری در سطح محدود در سرمایه‌های زیستی رخ می‌دهد یا احتمال وقوع تهدید زیستی بصورت کم تا متوسط و قریب‌الوقوع (احساس تهدید) وجود دارد.

(1) شدت پیامدهای تهدید زیستی در این وضعیت محدود بوده، استان قادر به کنترل شرایط است و خود مسئول تصمیم‌گیری و اقدام در مورد رفع حادثه زیستی خواهد بود.

(2) وقوع هر حادثه زیستی که نرخ درگیری آن در سطح کشور از سطح میانگین جهانی بالاتر باشد.

(3) بحران زیستی در سایر کشورها که احتمال شیوع آن در کشور وجود داشته باشد.



ویژگی‌ها و شرایط وضعیت نارنجی

- 1) پیامدهای تهدید زیستی در این وضعیت شامل آلودگی، اختلال، آسیب، تغییر، بیماری و نابودی سرمایه‌های زیستی در سطح منطقه‌ای و خسارت اقتصادی می‌باشد.
- 2) احتمال وقوع تهدید زیستی بصورت زیاد وجود دارد و مقابله در این وضعیت نیازمند تلاش هماهنگ پرسنل، بسیج امکانات و تجهیزات است و فراتر از حد توان یک استان یا محدود به وظایف یک دستگاه خواهد بود.
- 3) وضعیتی که در آن اعلان وضعیت اضطراری به صورت عمومی اطلاع‌رسانی می‌شود.
- 4) بحران زیستی در کشورهای همسایه و احتمال زیاد شیوع و درگیری در کشور وجود داشته باشد.



ویژگی‌ها و شرایط **وضعیت قرمز**

- (1) وقوع تهدید یا حادثه زیستی در سطح ملی یا فراملی قطعی یا خیلی زیاد است.
- (2) بار وارده به سیستم بهداشتی و درمانی کشور بیش از توان پاسخ برای ذی‌نقشان باشد و کنترل بحران نیازمند استفاده از تمام ظرفیت‌های کشوری و لشکری باشد.
- (3) اپیدمی در سطح کشور گسترش یافته و استان‌های زیادی را در بر گرفته باشد.
- (4) اقتصاد جامعه تحت آسیب جدی قرار گرفته باشد و امنیت ملی خدشه دار شده و رو به گسترش باشد.
- (5) اقدامات دشمنان با استفاده از فضای مجازی (جنگ ترکیبی زیستی - سایبری) با هدف بر هم زدن امنیت و آرامش کشور در ابعاد گسترده صورت پذیرد و امنیت ملی جامعه تحت مخاطره قرار گرفته باشد.
- (6) وضعیتی که باعث اختلال در روابط سیاسی و تخریب وجهه کشور در سطح بین‌المللی می‌گردد.



آیین نامه اجرایی پدافند مرزبانی زیستی کشور

مرزبانی زیستی:

مجموعه‌ای از اقدامات کنترلی، نظارتی و مراقبتی که بر ورود و خروج سرمایه‌های زیستی نظارت قانونی می‌نماید و با اعمال قوانین قرنطینه، امنیت پایدار زیستی را در سطح ملی برقرار می‌کند.

با ایجاد تحول در علوم و فناوری ها شکل تهدیدات زیستی متفاوت شده و می‌توان از نمونه‌های برجسته آن در کشور ما به خروج غیرقانونی سرمایه‌های زیستی، ورود خون و فرآورده‌های خونی آلوده، سوسک سب زمینی، سنبل آبی، کشند قرمز، سوسک سرخرطومی، شب پره شمشاد، مگس زیتون، پشه آئدس و سایر مهاجمین زیستی اشاره کرد

دلایل لزوم برقراری نظام مرزبانی زیستی:

- تهدیدات نوین و خاموش در حوزه های زیستی و سلامت
- جهانی شدن (Globalization)
- تکنولوژی های جدید در عرصه تولید محصولات کشاورزی و فرآورده های غذایی
- افزایش تجارت غذا و محصولات کشاورزی
- عقد توافق نامه های بین المللی قانونی در صادرات و واردات محصولات
- افزایش مسافرت و جابه جایی های افراد از مرزها
- پیشرفت در ارتباطات جهانی و دسترسی سراسری به اطلاعات زیست بانی
- توجه جهانی به تنوع زیستی، محیط زیست و تأثیر کشاورزی بر هر دو این موارد
- وابستگی گسترده بعضی کشورها به واردات مواد غذایی

از جمله قوانین و دستورالعمل های بین المللی مرزبانی زیستی:



قوانین و پروتکل های بین المللی

➤ قوانین و پروتکل های متنوع و اختصاصی در راستای مرزبانی زیستی وضع شده است که به صورت مراجع بین المللی در موارد گوناگون مورد استفاده قرار می گیرند.

Codex Alimentarius Commission (CAC)	General Agreement on Tariffs and Trade (GATT 1947)
World Organisation for Animal Health (OIE)	International Health Regulations 2005 (IHR, 2005)
Convention on Biological Diversity (CBD)	International Plant Protection Convention (IPPC)
Commission on Phytosanitary Measures (CPM)	International Maritime Organization (IMO)
Cartagena Protocol on Biosafety	World Health Organization (WHO)
Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)	Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD)

نمونه اعمال مرزبانی زیستی در مسافرت

هوایی





آموزش قوانین به مسافرین قبل از اعطای ویزا در کشور مبدا

1



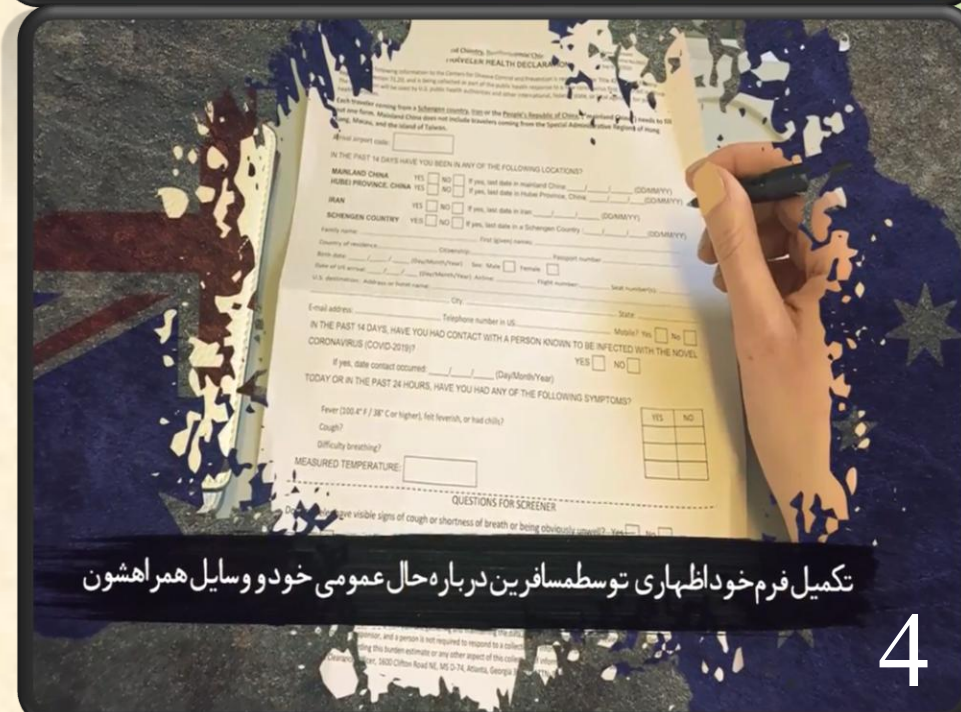
غربالگری در مبدا به منظور کشف تهدیدهای احتمالی

2



پخش فیلم های آموزشی در طول سفر در داخل هواپیما

3



تکمیل فرم خوداظهاری توسط مسافرین درباره حال عمومی خود و وسایل همراهشون

4



بررسی وضعیت مسافران، توسط افسران زیستی، کادر پرواز و مهمانداران
آموزش دیده؛ و دقت در عدم همراه داشتن اقلام ممنوعه زیستی

5



گزارش دهی موارد خاص مثل مرگ انسان یا حیوانات و
معرفی افراد با علائم بیماری، قبل از رسیدن به مقصد از طریق
کانال های کنترل خطوط هوای

6

قرنطینه هواپیما، مسافران و بارها در صورت
وجود گزارش تهدید. تا زمان رسیدن
تیم های واکنش سریع



7

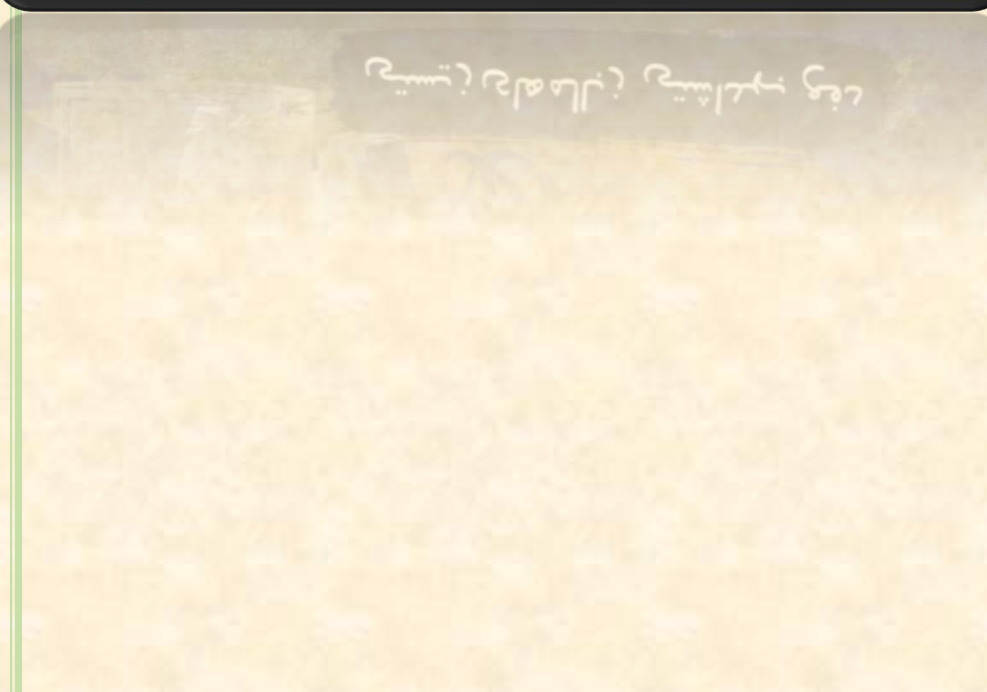


صدور مجوز ورود به کلیه خدمه پرواز، مسافران و بارها پس از
تایید عادی بودن هواپیما

8



9 دفع بهداشتی زباله‌های زیستی



دفع بهداشتی زباله‌های زیستی



10 ضد عفونی کردن هواپیما در مراحل مختلف



ورود و خروج افراد و کالاهای غیر مجاز و قاچاق

روزنه های غیر قانونی

اهداف مرزبانی زیستی



اهداف اصلی و فرعی سند

ساماندهی، هم افزائی و هماهنگی امور مرزی در ارتباط با رصد، پایش، تشخیص، مدیریت و کنترل تهدیدات زیستی در مرزهای هوایی، زمینی، ریلی، دریایی

- هدفمند و نظام‌مند کردن فعالیت‌های مرزبانی زیستی به منظور مدیریت و کنترل تهدیدات زیستی،
- واپایش تخصصی واردات و صادرات دارای عوامل تاثیرگذار بر سلامت جامعه،
- تدوین چارچوبی منظم و سیاستی شفاف از مرزبانی در برابر تهدیدات زیستی،
- شناسایی و پیش آگاهی از تهدیدات زیستی در حوزه‌های ۶گانه زیستی،
- اطلاع‌رسانی به موقع و به‌هنگام به دستگاه‌های ذی‌ربط،
- تدوین الزامات کاهش آسیب‌پذیری زیستی در برابر تهدیدات،
- تدوین سناریوهای محتمل تهدیدات زیستی در مبادی ورود و خروج کشور،
- کمک به رصد و پایش، تشخیص و آشکارسازی تهدیدات زیستی،
- دستیابی به قابلیت پاسخگویی سریع، به موقع و مؤثر به تهدیدات زیستی ناشی از مراودات مرزی،

۱. ایفای نقش دیده بانی تهدیدها و مخاطرات زیستی برای کشور





۲. شناسایی و پیش آگاهی از تهدیدهای زیستی در حوزه های ۶ گانه زیستی



مدفند کردن فعالیت های مرزبانی پدافند زیستی به منظور مدیریت و کنترل تهدیدهای زیستی

۴. واپایش تخصصی واردات و صادرات اقلام دارای عوامل تأثیرگذار بر سلامت جامعه





۵. کمک به رصد و پایش، تشخیص و آشکار سازی تهدید

پاسخگویی سریع، به موقع و مؤثر به تهدیدهای زیستی در مبادی ورودی و خروجی





سطوح مرزبانی زیستی



الف :

کمیته عالی پدافند مرزبانی زیستی کشور به منظور ساماندهی، هم‌افزایی و هماهنگی امور مرزی در برابر تهدیدات زیستی مبادی ورودی و خروجی رسمی در مرزهای هوایی، زمینی و دریایی و در راستای تسهیل مدیریت بحران‌های زیستی در مرزها، متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور اقتصادی و دارایی – گمرک جمهوری اسلامی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت دفاع (سپند، مرکز عمل کلی)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست کشور و قرارگاه زیستی تشکیل می‌شود.

ب :

کمیته استانی پدافند مرزبانی زیستی متشکل از نمایندگان تام‌الاختیار استاندار، فرمانده مرزبانی استان، دانشگاه علوم پزشکی، دانشگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان جهاد کشاورزی، اداره کل دامپزشکی، اداره کل محیط زیست، اداره کل گمرکات، مدیریت حفظ نباتات، مدیر کل پدافند غیرعامل استان می‌باشد.

وظایف کمیته :

- رصد و پایش تهدیدات و کنترل تهدیدات زیستی در مرز در چهار چوب تهدیدات کلان زیستی،
- ایجاد هماهنگی، یکپارچگی و هم‌افزایی در مدیریت مرز در حوزه تهدیدات زیستی،
- سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، ایجاد هماهنگی‌ها و تقسیم کار در حوزه تهدیدات زیستی،
- هدایت کلی و راهبری عملیاتی مرزبانی زیستی در حوزه تهدیدات زیستی،
- جمع‌بندی داده‌های اطلاعاتی تهدیدات زیستی تهیه شده توسط نهادهای تخصصی،
- نهایی کردن فهرست سیاه پیشنهادی تهدیدات زیستی در حوزه‌های زیستی،
- نظارت بر حسن اجرای کار و ارائه گزارش



اولویت‌های برنامه استانی در پیاده سازی آیین نامه اجرایی مرزبانی زیستی

- بروزرسانی شبکه دیده بانی زیستی استان در حوزه‌های شش گانه پدافند زیستی
- شناسایی و ارزیابی زیرساخت‌های مرزبانی زیستی استان در پایانه های ریلی ، جاده ای ، دریایی و هوایی
- تقویت و توسعه شبکه آزمایشگاه‌های تشخیصی استان
- توسعه، ارتقا و بروزرسانی زیرساخت های قرنطینه ای انسانی، دامی و گیاهی استان
- برنامه ریزی و برگزاری جلسات استانی و بررسی الزامات و ضرورت های لازم در اجرای ماموریت مرزبانی زیستی

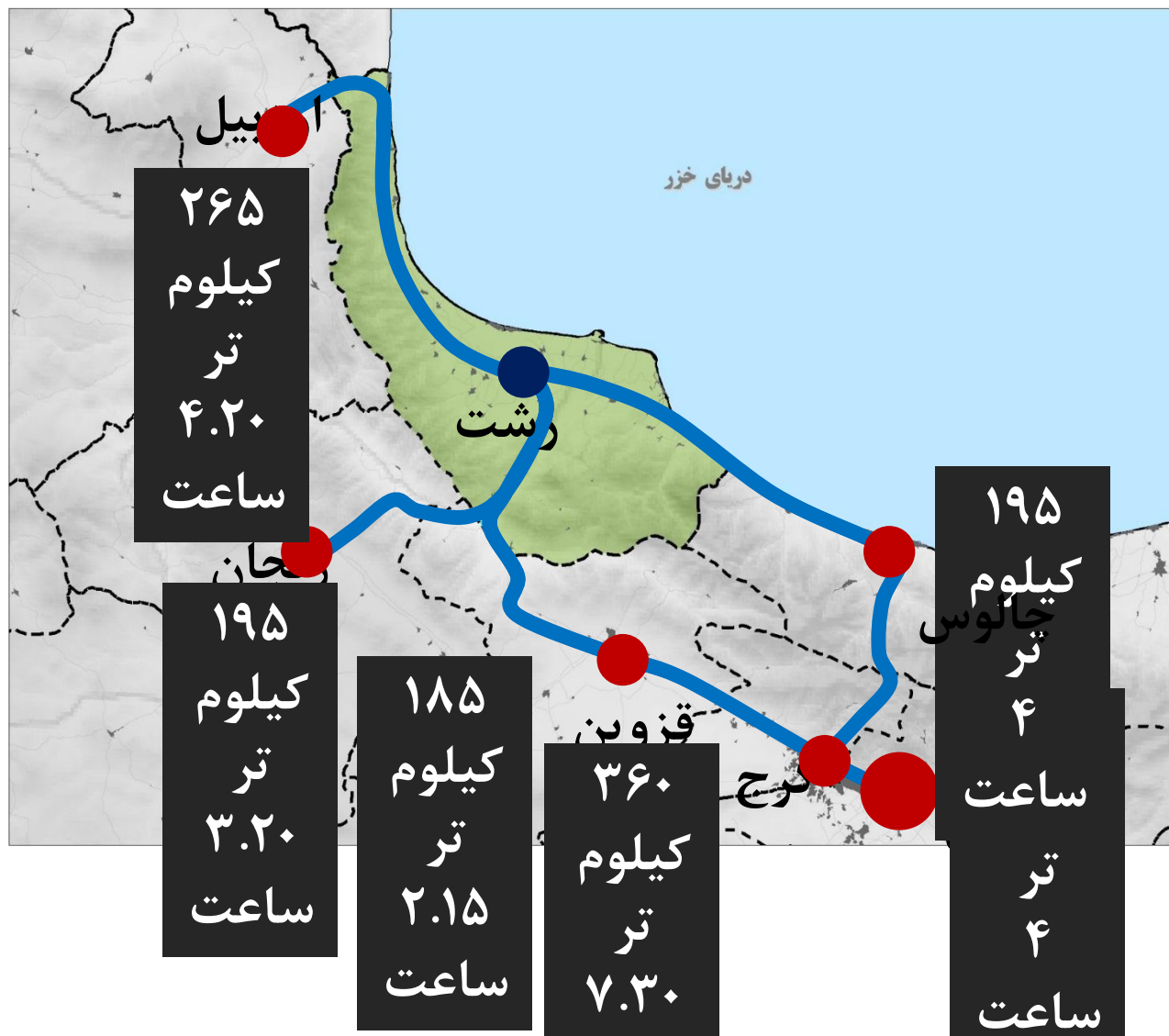




آنچه که باید در تحلیل موقعیت استان
توجه داشته باشید

(نمونه استان گیلان)

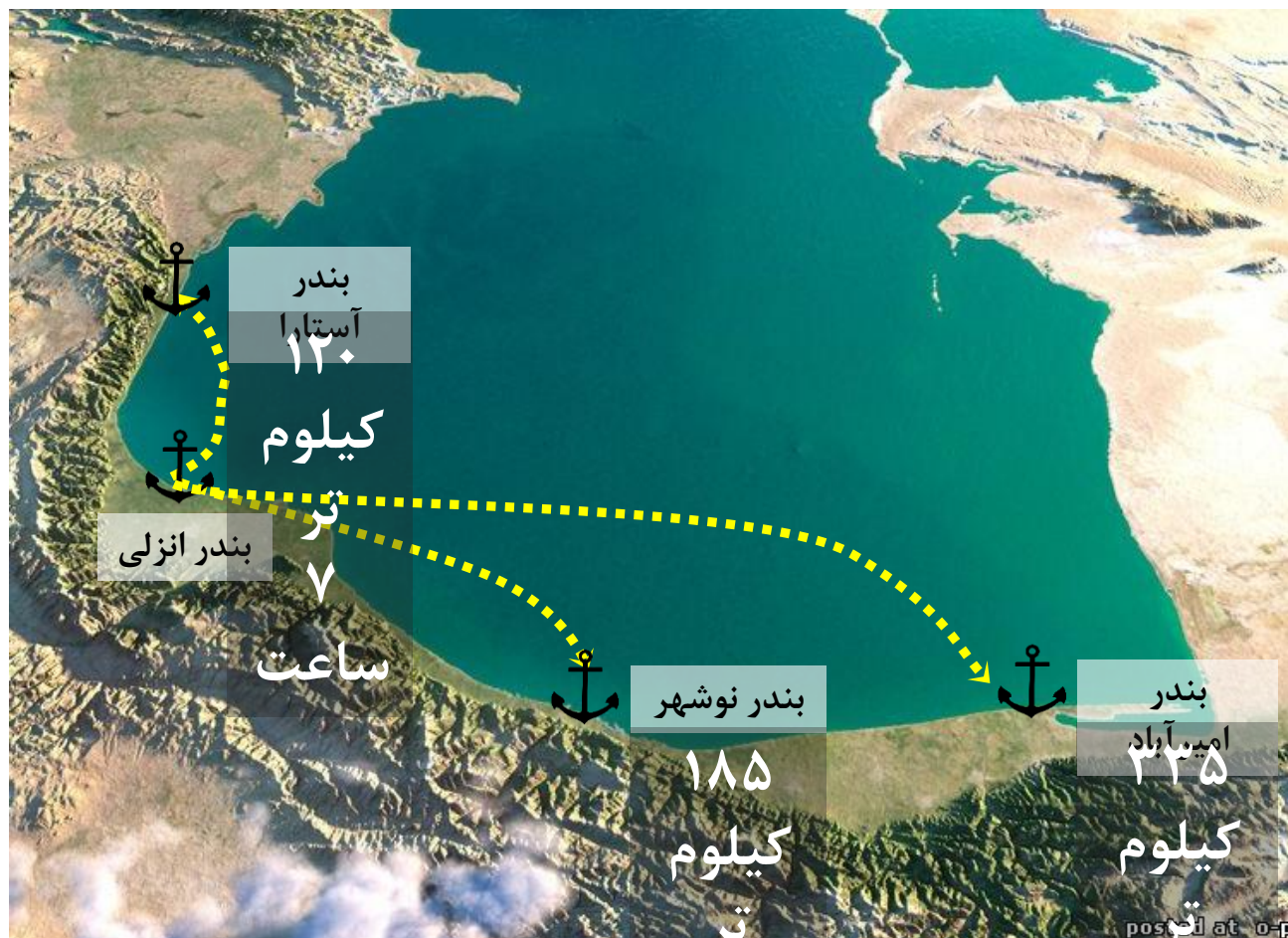
فاصله تا مراکز مهم شهری همجوار



فاصله تا مراکز فراملی



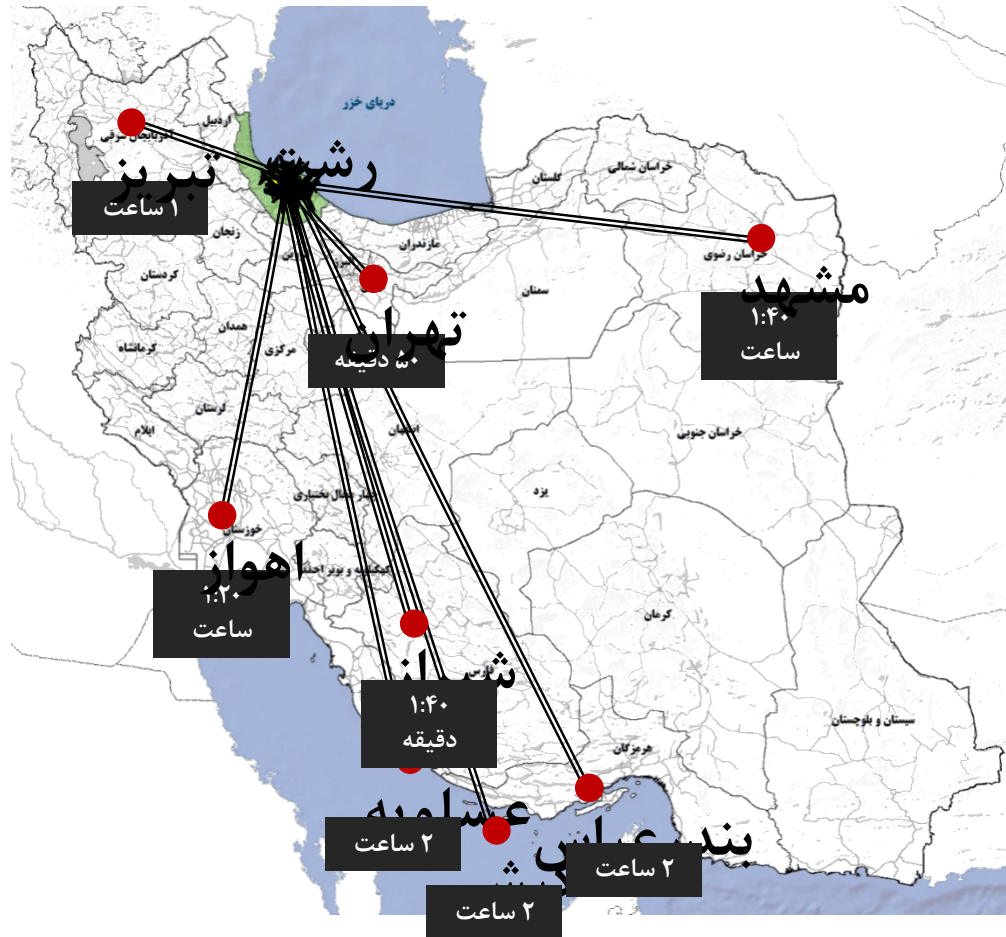
فاصله تا بنادر ملی حوزه دریای خزر



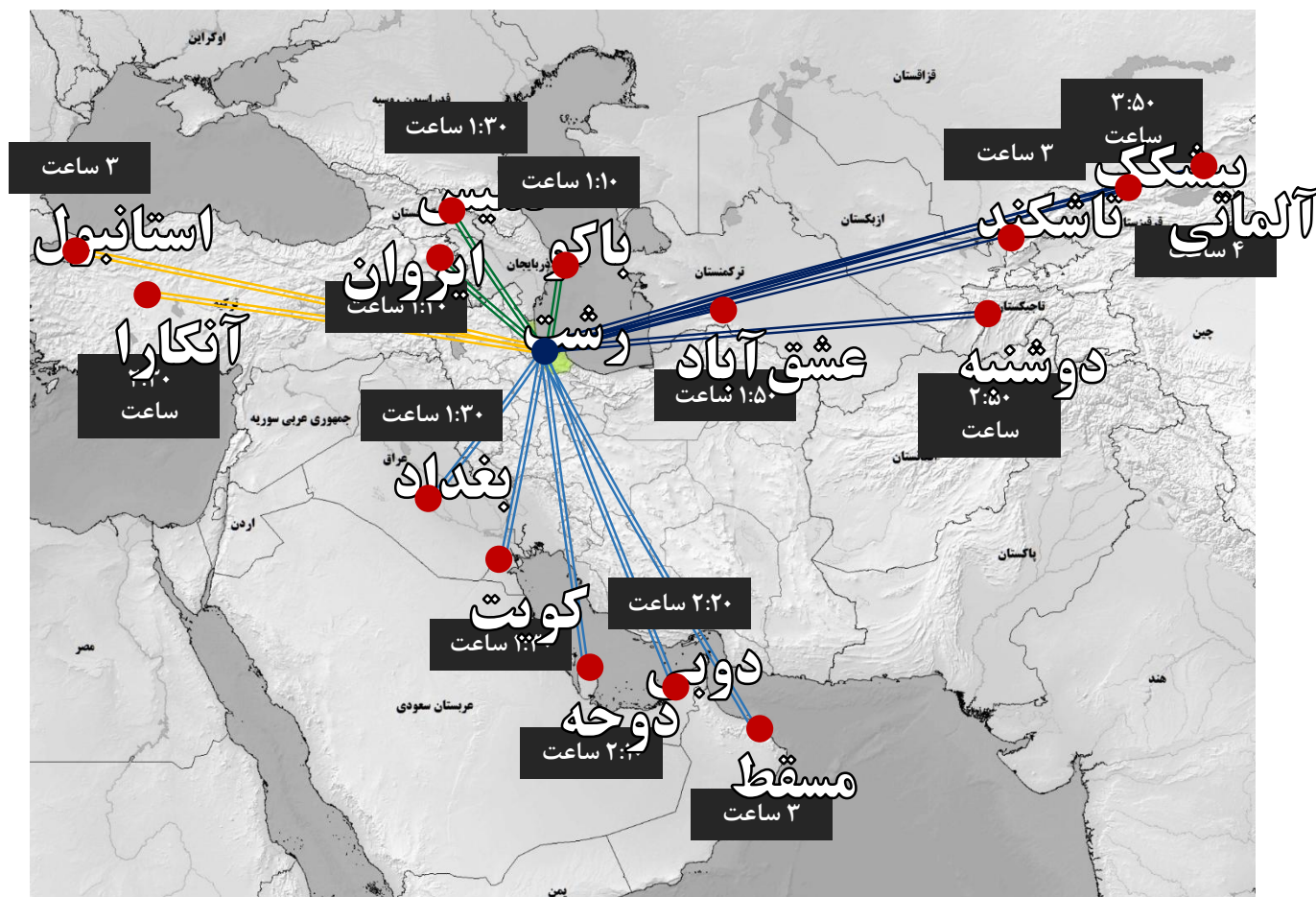
فاصله با بنادر فراملي حوزه دريائي خزر



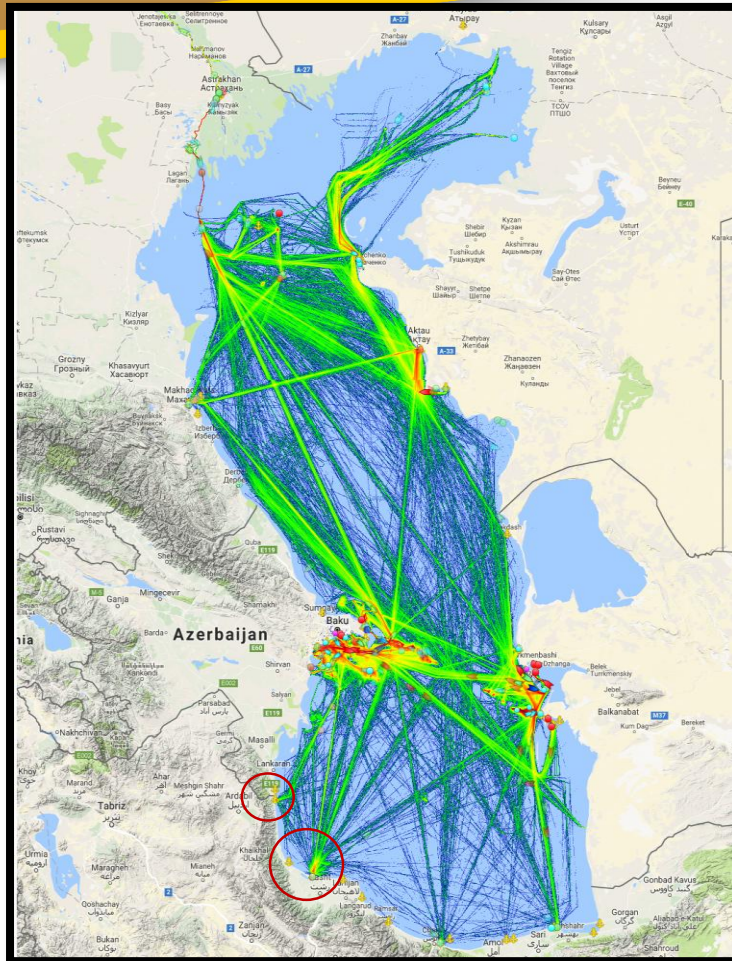
ارتباط با فرودگاه‌های ملی



ارتباط با فرودگاه‌های فراملی



موقعیت بنادر و جایگاه بندر در دریای خزر

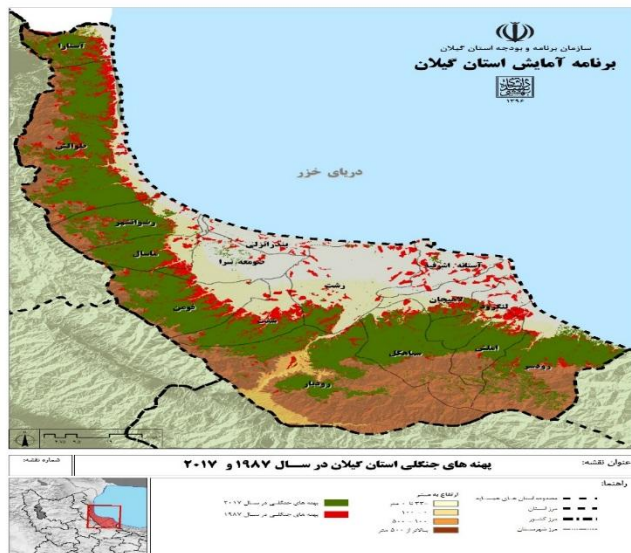
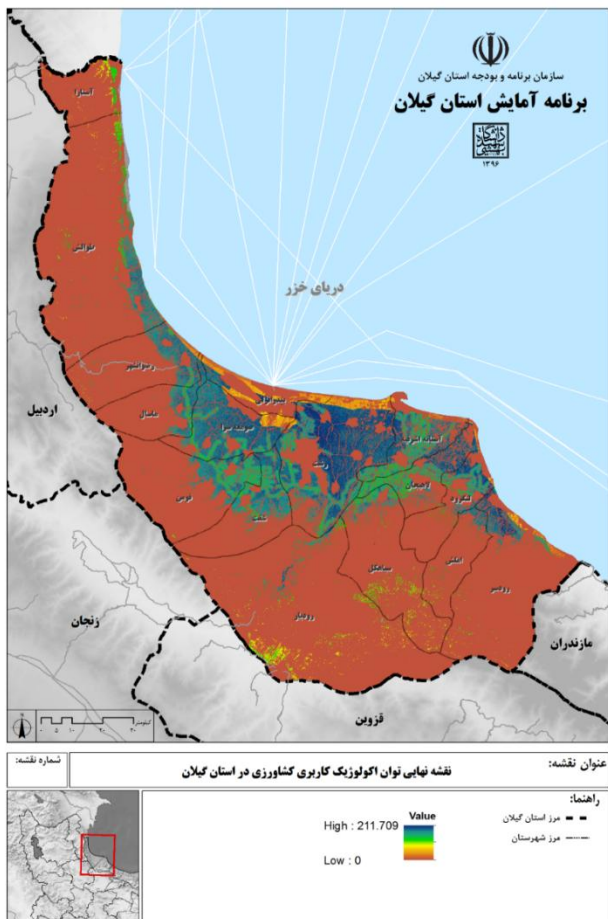


- بندرانزلی بزرگ‌ترین و فعال‌ترین بندر حاشیه جنوبی دریای خزر و رتبه سوم بین بنادر کشور بعد از امام خمینی و بندر شهید رجایی از لحاظ تناژ تخلیه و بارگیری (۶ درصد از سهم ترانزیت)
- طراحی بندر آستارا برای ایجاد ظرفیتی معادل ۲.۵ میلیون تن در سال برای کالاهای غیرنفتی و حدود یک تا ۱.۵ میلیون تن برای غلات

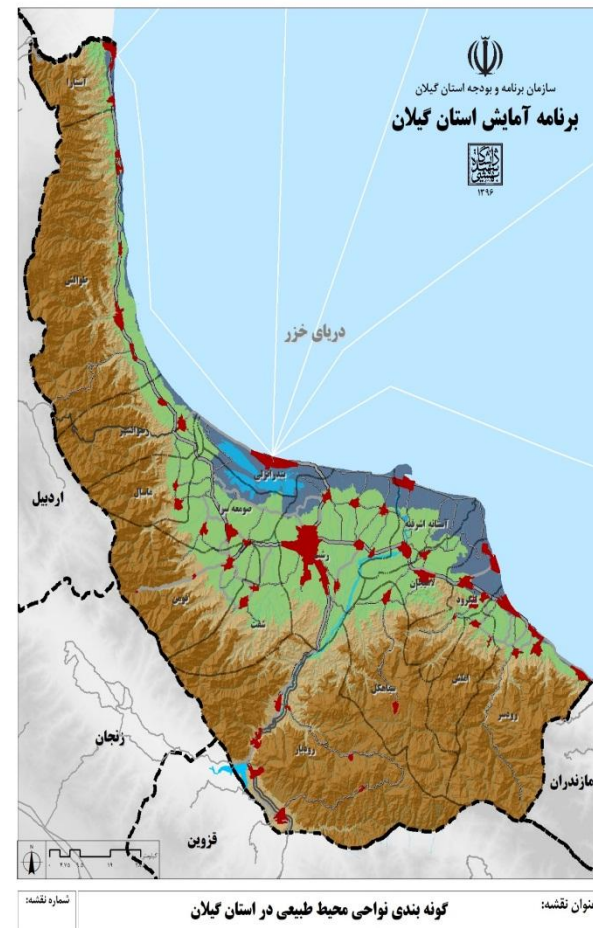
کریدورهای طبیعی



ارزیابی تناسب زمین برای کشاورزی



درصد اراضی مطلوب برای کشاورزی در ایران که دارای توان خوب و بسیار خوب می باشند تنها ۴.۵ درصد مساحت کشور است که بخش قابل توجهی از آن در استان گیلان واقع شده است.



قابلیت استان و شهرستان های استان به لحاظ منابع و جاذبه های گردشگری

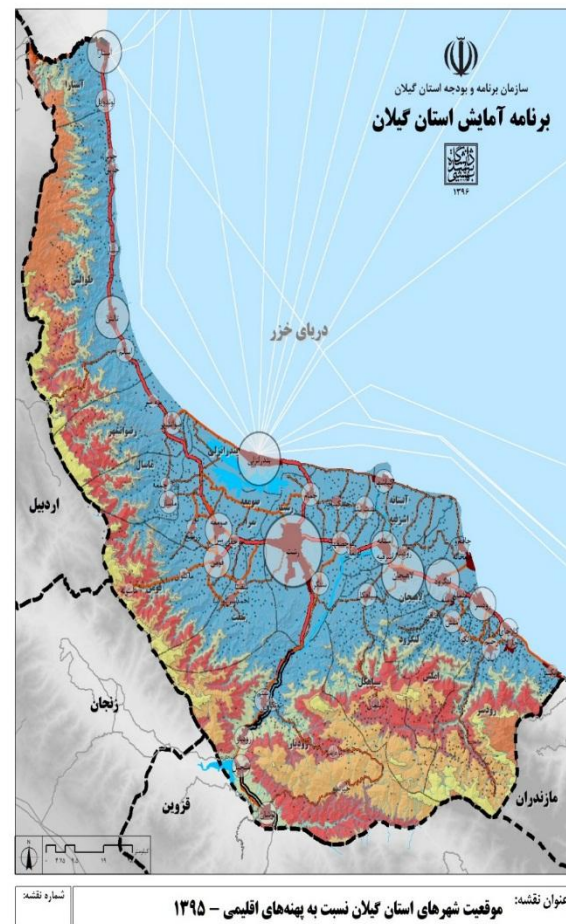
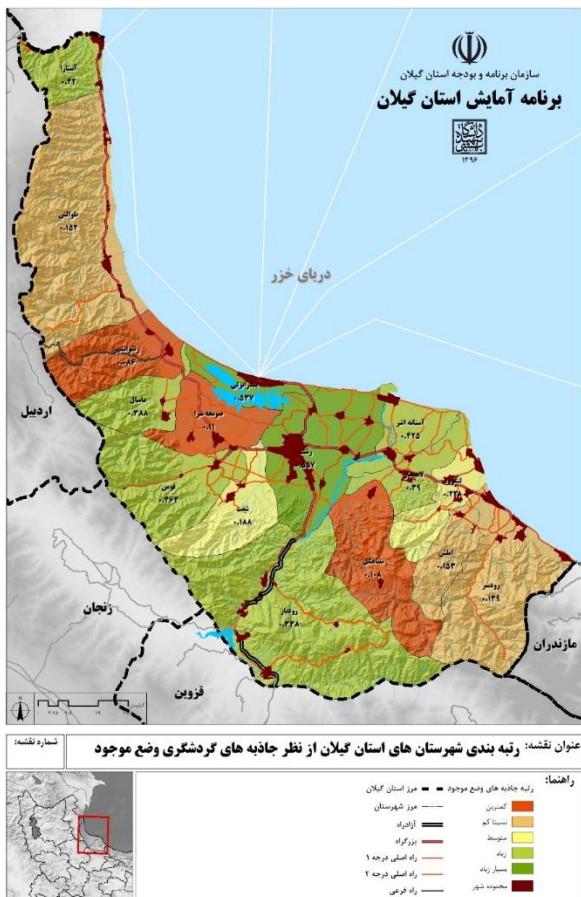
□ بر اساس نتایج رتبه بندی قوی ترین شهرستان های استان گیلان به لحاظ منابع و جاذبه های گردشگری، به ترتیب سه شهرستان **رشت**، **بندر انزلی**، و **فومن** است و در رتبه های آخر به ترتیب **رضوانشهر**، **سیاهکل** و **صومعه سرا** قرار می گیرد.

□ بر اساس نقشه فوق، نحوه توزیع منابع و جاذبه های گردشگری استان حاوی نکاتی به شرح زیر است:

□ شهرستان های واقع در پهنه مرکزی استان دارای قابلیت بیشتری به لحاظ منابع و جاذبه های گردشگری (به ویژه با توان بالای جذب گردشگر) هستند.

□ به طور کلی، شهرستان های ساحلی و کوهستانی- جنگلی دارای توان و قابلیت بیشتری به لحاظ منابع و جاذبه های گردشگری هستند؛

□ به طور کلی اگر استان را دو نیمه غربی- شرقی تقسیم کنیم، نیمه شرقی به لحاظ منابع و جاذبه های گردشگری دارای توان و قابلیت بیشتری است.



پیشنهادهای در بحث پدافند زیستی کشور :



• پیاده سازی نظام عملیاتی پدافند زیستی در کشور

• طراحی و ایجاد مرکز ملی دیده بانی هوشمند سلامت

• محدودیت های حوزه های آزمایشگاهی باید مرتفع و ارتقاء ظرفیت های تشخیصی در سایر مراکز ایجاد گردد.

• تشدید کنترل مرزبانی زیستی در مبادی ورودی و خروجی کشور و مرزهای استانی

• ارتقاء توانمندی ها و ظرفیت های سامانه های اطلاعاتی و ایجاد شبکه ارتباطی بین ساختار کشوری و لشگری

• ضرورت بازمهندسی سازوکار نظام مصون سازی کشور

• بازنگری در قوانین و مقررات به منظور افزایش آمادگی ها و بروزرسانی کشور در مواجهه با انواع تهدیدات
خصوصا تهدیدات زیستی

• حمایت و پشتیبانی در جهت خودکفایی و خوداتکایی صنایع بومی پدافند زیستی

• آموزش های فراگیر تخصصی و عمومی به همراه فرهنگ سازی گسترده در همه سطوح

• ایجاد آمادگی با تجهیز، تمرین، رزمایش و سازماندهی تیم های پاسخ سریع





سپاس از توجه شما